

De Landeigenaar

69

IN VLAANDEREN

Driemaandelijks ledenblad van Landelijk Vlaanderen
december / januari / februari 2016

WIJ ZIJN VERHUISD!
Excelsiorlaan 23
1930 Zaventem
Tel. 02/217 27 40

DOSSIER

Haalt Europa tegen 2020 de doelstellingen van de biodiversiteitsstrategie?

VLM bezoekt opnieuw veehouders met natuurimpact.
Effecten van het uitzetverbod van vogels voor de jacht.

Landelijk Vlaanderen

[Voorwoord]

Woord van de voorzitter

Het jaar 2015 komt langzamerhand ten einde en is, zoals elk jaar trouwens, een jaar waar wij bijzonder actief zijn geweest in de behartiging van de belangen van onze leden en van alle private landbeheerders.

Philippe Casier, voorzitter

Grondwettelijke Hof

Het nieuw erfgoeddecreet is van toepassing sinds 1/1/2015 (er is dus nog weinig ervaring met de gevolgen ervan). Wij hebben u in onze vorige edities geïnformeerd over de knelpunten die wij in dit decreet zagen. Door bevriende organisaties werd een klacht ingediend bij het Grondwettelijke Hof. Een uitspraak kwam begin oktober. Deze was voor een deel teleurstellend omdat het Hof geen standpunt innam bij een aantal van de bezwaren. O.a. wat betreft de inspraak van de beheerders bij een bescherming of welke goederen als cultuuroederen beschermd worden. Maar het Hof heeft wel de bepaling vernietigd waarbij de administratie met eenzijdige actie in de te beschermen panden kon binnenkomen. Ook werd geïnterpreteerd dat bij het nemen van foto's deze de privésfeer niet konden schenden.

Dit waren twee belangrijke knelpunten in het decreet. Interessant is ook de duidelijke interpretatie van het Hof bij bescherming, waar geen generieke vergoedingsregeling is voorzien. Het Hof benadrukt wel dat dit niet belet dat de betrokkenen zich zouden wenden tot de rechter om bij een concreet geval een vergoeding te vragen op grond van het beginsel van gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten. Het Hof citeert een aantal elementen die in overweging daarvan kunnen genomen worden. Deze duidelijke interpretatie laat de deur open voor een op te stellen rechtspraak bij beschermingen of bij latere moeilijkheden waarbij onredelijke lasten worden opgelegd.

Dit is een interessant precedent ook voor andere regelgevingen met opgelegde lasten.

RUP's en erfgoed

Wat ons verontrust is de lopende gang van zaken in een aantal RUP's, waar alle soorten overdrukken en voorschriften worden opgelegd bij de opname van de erfgoedelementen en erfgoedlandschappen in de ruimtelijke ordening. Dit wordt een sluike bescherming, want ze gebeurt zonder zicht op de juridische en financiële gevolgen van de opname en zonder wettelijk kader of maatschappelijke toetsing van de regels voor opmaak.

Gezien het betrokken beleidsdomein niet over voldoende budgetten beschikt, maar wel voorts wil blijven beschermen - vaak zonder duidelijke meerwaarde, tracht het kosteloos verder te beschermen met andere instrumenten. Het wil ook verder de kosten verminderen met een verlaging van premievoeten of door deze voorwaardelijk te maken of gecibleerd op sommige gevallen. Men belooft daartegenover zeer onduidelijke fiscale maatregelen.

Deze evolutie in erfgoed is zeer verontrendend en schept een groot wantrouwen, wat haaks staat op de beweringen in de beleidsnota's over een motiverende overheid.

Natura 2000

Dit programma loopt moeizaam verder met talloze werkgroepen en zware discussies. Wat nu knelt zijn de definitieve bepaling van de zoekzones in de SBZ's daar waar maatregelen op het terrein zullen genomen worden, het mitigeren van de gevolgen op de exploitatievergunningen van de omringende landbouw én andere stikstof emitterende bedrijven en de berekening van de te voorziene budgetten, de goedkeuring en de verdeling ervan. Vooral de ontwikkeling en de implementatie van de PAS zorgt voor

Landelijk Vlaanderen

Deze evolutie in erfgoed is zeer
verontrustend en schept een groot
wantrouwen...

veel moeilijkheden. Dit is een zeer complexe zaak met ingewikkelde wetenschappelijke aspecten, met veel kennislacunes, met terreinanalyses, met juridisch kluwen en nood aan inventiviteit. De daaropvolgende maatschappelijke impact zorgt voor een zwaar politiek debat.

Dit vertraagt de implementatie van Natura 2000. De politieke discussie en de moeilijke financiering hebben als gevolg dat de uitvoeringsbesluiten voor de beheerplannen pas begin 2017 van toepassing zullen zijn.

De minister werd ondertussen openbaar onder druk gezet over haar nieuw natuurbeleid. Wij hebben wel een positieve evaluatie van het decreet en hebben dat ook medegedeeld. U heeft ons standpunt als bijlage bij de vorige Landeigenaar gekregen. Maar dit is slechts een deel van het verhaal.

Wij hebben immers ook bedenkingen over de concrete en coherente invulling van het

Beste leden, sympathisanten en vrienden van Landelijk Vlaanderen,

Uit naam van de voltallige Raad van Bestuur wil ik u een prettig eindejaar wensen, en vooral een voorspoedig jaar 2016.

Het is in deze tijden een traditie om onze wensen over te brengen.

Zoals u in deze en vorige Landeigenaars hebt kunnen lezen, en ook op onze talrijke activiteiten hebt mogen ondervinden, staan en zitten wij niet stil.

In 2015 hebben we uw belangen met hart en ziel gedragen en verdedigd.

Ook in 2016 gaan we deze weg verder bewandelen.

Graag horen wij uw mening over onze diensten en activiteiten. Aarzel niet om mij een berichtje te sturen indien u vragen of ideeën hebt. Dit kan per mail naar sg@landelijkvlaanderen.be

Happy 2016!

Christophe Lenaerts,
secretaris-generaal

Inhoud

- Blz. 2 Voorwoord
- Blz. 6 Standpunt Landelijk Vlaanderen inzake het nieuwe natuurbeleid
- Blz. 8 Haalt Europa tegen 2020 de doelstellingen van de biodiversiteitsstrategie?
- Blz. 14 VLM bezoekt opnieuw veehouders met natuurimpact
- Blz. 16 Landgoed in de kijker
- Blz. 20 Nieuw decreet onroerend erfgoed
- Blz. 22 De mooiste boom
- Blz. 24 Jachtgebied wordt werelderfgoed
- Blz. 25 Tip voor onder de kerstboom
- Blz. 26 Effecten van het uitzetverbod van vogels voor de jacht
- Blz. 30 De Marteloscope
- Blz. 34 Vijverherstel op Kasteeldomein Duras
- Blz. 38 Royal Ostend Golf Club bekroond met prestigieuze prijs
- Blz. 40 De teelt van vezelvas
- Blz. 42 Nieuwsflash

Colofon

De Landeigenaar in Vlaanderen is een uitgave van
Landelijk Vlaanderen vzw | Excelsiorlaan 23
1930 Zaventem | tel. 02 217 27 40
info@landelijkvlaanderen.be
www.landelijkvlaanderen.be

Hoofdredacteur en verantwoordelijke uitgever:

Christophe Lenaerts

Vormgeving: Gert Bogaerts

Realisatie: Anûk van der Steen

redactie@landelijkvlaanderen.be

Advertenties: sg@landelijkvlaanderen.be

© Landelijk Vlaanderen vzw

www.facebook.com/landelijkvlaanderen

twitter.com/LandelijkVla

Landelijk Vlaanderen

© Bert Bogmans

nieuw natuurbeleid, waarbij men blijkbaar soms toch nog in het oude denkpatroon blijft in de uitvoering en waarbij er onvoldoende prikkels zijn om private beheerders te overtuigen natuurbeheerplannen op te stellen. Onze standpuntnota hebben wij daarom aangevuld met de publicatie van onze eigen vragen en bezorgdheden die u verder in deze Landeigenaar kan vinden.

Bosgroepen

In deze context blijft de vraag over de toekomst van de bosgroepen hangend. Recent heeft de provincie Vlaams-Brabant beslist het aantal ondersteunde vzw's te beperken waarbij dan de toekomst van de bosgroepen daar niet verzekerd is vanaf volgend jaar. Deze provincie, zoals andere provincies trouwens, wil alles onder de Regionale Landschappen hergroeperen, wat een miskennen is van de rol van beide instrumenten, zoals meermaals door de Mineraad is geadviseerd. Voor het privaat beheer is dit een heel slechte zaak; velen willen niet onder het provinciaal beleid van de Regionale Landschappen vallen en de komende maanden zullen cruciaal zijn voor de bosgroepwerking.

Het is onbegrijpelijk dat net op het moment dat er gevraagd wordt aan de private beheerders hun rol op te nemen in het Vlaams beleid en de Vlaamse verplichtingen in Natura 2000 te willen helpen realiseren het daarvoor onontbeerlijk instrument in vraag gesteld wordt of zou verdwijnen.

Er lopen verschillende initiatieven om de verantwoordelijken te overtuigen en wij hebben zelf een klare visie ontwikkeld die hopelijk aandacht zal krijgen. Het punt is cruciaal voor een gedragen actie van het privaat beheer dat bestaat uit drie pijlers: een efficiënte bosgroepwerking uitgebreid naar private natuur, een aanvullend aanspreekpunt met de nodige vlaamse koppeling met het terrein en een goede band met het vormingsorgaan Inverde. Daarvoor is er een echte activering van private bestuurders nodig die op hun niveau ook het privaat beheer moeten behartigen. Wij hebben de indruk dat dit vaak te weinig gebeurt, al beseffen wij dat het verwerven van de nodige technische kennis veel tijd vraagt en de beleidszaken ingewikkeld zijn.

Pachtwet

Wij hebben momenteel geen bijkomend nieuws over de consultatie van de overheid omtrent de pachtwet. De minister heeft ons gezegd dat bij het einde van het jaar er vanuit de overheid initiatieven zouden komen met voorstellen die weliswaar ter bespreking zullen zijn.

U ziet dat er werk genoeg is voor de komende weken en maanden.

Wij zullen verder beroep moeten doen op uw steun, met lidgeld, maar ook met uw aanwezigheid op onze evenementen en interesse in onze acties. Wij zullen het nieuwe jaar met geestdrift beginnen en ondertussen wensen wij onze leden en sympathisanten prettige eindejaarsfeesten en een voorspoedig jaar 2016!

DELEN

PRIVATE BANK

Geacht lid Landelijk Vlaanderen,

Uw erfgoed is een trots dat overgaat van de ene generatie op de andere. Het is meer dan enkel onroerend goed, het is het verhaal van een familie. Daarom verdient het ook de nodige aandacht.

Als dynamische goede huisvader streven we een gezonde groei en de bescherming van uw patrimonium na. Onze bedrijfsfilosofie en onze manier van werken weerspiegelen familiale waarden en een hechte bedrijfscultuur. Waarden zoals verantwoordelijkheid, respect, duurzaamheid, integriteit en betrouwbaarheid dragen we hoog in het vaandel. Wij houden van heldere, eenvoudige oplossingen die de tand des tijds kunnen doorstaan. Uw gesprekspartner is een expert die zich uitsluitend inzet voor de dagelijkse zorg van uw vermogen. Patrimoniumbeheer is een verhaal van wederzijds respect, gebaseerd op een langdurige vertrouwensrelatie. Contacteer één van onze zetels of bezoek de website www.delen.be voor een vrijblijvende afspraak.

Hoogachtend,
Het directiecomité van Delen Private Bank

Delen Private Bank, partner van Landelijk Vlaanderen

www.delen.be

[Beleid]

Auteurs: Christophe Lenaerts, secretaris-generaal & Philippe Casier, voorzitter

Standpunt Landelijk Vlaanderen inzake het nieuwe natuurbeleid van minister Schauvliege, met vraag naar een consequente uitvoering ervan.

Recent werd door natuurverenigingen een petitie overhandigd aan minister Schauvliege met de vraag het nieuwe natuurbeleid radicaal om te gooien.

In dit nieuwe beleid wordt er duidelijk gestreefd naar een meer open karakter van het natuurbeheer en de hegemonie van de natuurverenigingen enigszins afgezwakt tot een aanvaardbare verhouding tot de particuliere eigenaars van natuur- en bosgebieden.

Vele particuliere eigenaars hebben de natuur over de generaties heen bewaard en met eigen middelen beheerd. De natuur die overgebleven was bij het invoeren van het vroegere natuurdecreet was meestal het gevolg van hun standvastigheid. Dergelijk beheer was voor de overheid goedkoop; de gronden waren aangewend voor natuurbeheer zonder aankoop.

Er bestond echter geen beleidsinstrument om die particulieren te betrekken bij het Vlaamse beleid, buiten de bos-sfeer. Zij waren nochtans honderdduizenden, zelf op het terrein actief bezig met beheer maar versnipperd en dus zwak tegenover verenigingen van vrijwilligers en sympathisanten gesubsidieerd om zich te organiseren. Natuurbeheer was beschouwd als een exclusiviteit van deze 'natuursector' en de overheid.

Dat er nu actie gevoerd wordt voor het concentreren van de schaarse natuurbudgetten naar de met overheidsgeld aangekochte gronden is te verwachten. De petitie probeert de publieke opinie naar een kant te halen. Landelijk Vlaanderen wil de aangeleverde informatie nuanceren of rechtzetten en in een breder kader met eigen accenten plaatsen.

Zowel Landelijk Vlaanderen als de natuurverenigingen stellen dat Vlaanderen nood heeft aan 'robuuste natuurskeden' die voldoende groot zijn om zichzelf in stand te houden en als leefgebied voor bedreigde soorten te dienen.

In het verleden kochten natuurverenigingen grote maar ook kleine snippers land aan. Dit gebeurde echter zonder kader of algemene visie maar wel met overheids-geld; op die subsidies konden particuliere beheerders in de praktijk niet rekenen.

Deze gronden werden daarna door de Vlaamse natuuradministratie vrij automatisch erkend als reservaat. Een recht van voorkoop werd opgelegd aan derden op alle groene percelen in de buurt die de natuurvereniging zelf bepaalde maar er was geen richtlijn of criteria of overleg hiervoor. Zo kon rond slechts een halve hectare reservaat een uitbreidingszone van honderden hectare aan niets vermoe-dende burens worden opgelegd. Met het feit dat die burens zelf natuurdoelen hadden op hun gronden werd geen rekening gehouden.

De discrepantie in ondersteuning van de 'natuursector' versus particulieren werd in het decreet weggewerkt: er werd erkend dat particulieren ook natuur kunnen beheren en de focus gelegd op prioriteiten.

Landelijk Vlaanderen vindt dat vele be-zwaren van Natuurpunt onterecht zijn.

Iedereen kan nu bijdragen aan het natuurbeheer en krijgt dezelfde vergoe-dingen, voor dezelfde realisatie. Terreinen van particulieren – die samen over veel grotere oppervlaktes beschikken – kun-nen zo in het systeem komen. Er komt dus meer natuur.

Natuurverenigingen kunnen perfect nieuwe natuurgebieden blijven aanleg-gen. Het is opmerkelijk dat ondanks de vermindering van alle Vlaamse bud-getten, de aankoopbudgetten voor hen overeind blijven, al moeten ze prioritair ingeschakeld worden voor de prioritaire doelen, doch niet exclusief.

Voor de bestaande erkende reservaten zijn de nieuwe subsidies van toepassing. Er zal logischerwijze een evaluatie van al de snippers gebeuren in het licht van de nieuwe criteria en de 'focus reservaat' zal gelegd worden op wat effectief is.

De gronden die geen reservaat blijven, zullen dan nog in het beheersysteem kunnen blijven via de beheerplannen type 2 en 3, juist zoals de gronden van de andere beheerders en met identieke kwaliteit als een reservaat en quasi dezelfde subsidies. Dergelijk beheer kan trouwens ook gelden voor soorten en niet-prioritaire natuurdoeltypes. De 'natuur in de buurt' geleverd door vereni-gingen en particulieren blijft, zelfs als het geen reservaatstatuut meer zou hebben.

Vanaf nu zal er ook een kwaliteitsborging zijn en een ernstige beheersequivalentie ingevoerd worden. Dit was al lang nodig als blijkt dat ondanks het dure natuur-

beleid de staat van instandhouding van de Vlaamse natuur meestal ongunstig is gebleven.

Landelijk Vlaanderen ziet veel positieve punten in het nieuwe natuurbeleid maar vraagt wel een aantal verbeteringen die ook passen binnen dit nieuwe kader.

Wanneer overheden terreinen door derden laten beheren, moeten alle partijen die de nodige engagementen kunnen nemen, hun kans krijgen. Tot nu toe werden enkel natuurverenigingen hiervoor aangesproken. Het is de maatschappelijke verwachting dat de relaties met overheden opengetrokken worden.

Door het nieuwe decreet is de Vlaamse focus van de bosgroepen verloren gegaan alsook hun bestaanszekerheid. De bosgroepen zijn nochtans de onontbeerlijke ondersteuning van bosbeheerders op het moment dat ze worden aangesproken om hun terreinen in te schakelen voor het natuurbeheer. Een Vlaams kader is nodig.

De minst waardevolle met overheids-geld aangekochte terreinen zou men in een verkoop- of ruilprogramma kunnen brengen – zoals in Nederland – om het beheer van meer geschikte terreinen te financieren. Het decreet moet coherente uitvoering krijgen in het budget met toereikende prikkels. Ondanks de goede wil en veel werk van de betrokken administraties wordt de lijn niet doorgetrokken naar het budget en de verdeling ervan. Vlaanderen moet nu de Europese Richtlijnen voor Natura 2000 uitvoeren op het terrein en consequent de financiële middelen koppelen aan die internationale verplichting of moet de ambitie bijsturen. Het is duidelijk dat het ontwerpbudget ontoereikend en niet goed verdeeld is. Zo is te zien dat voor de komende jaren de private beheerders, naar ruwe schatting, een jaarlijks bijdrage van € 10 à 15 mln. voor de Vlaamse Europese verplichtingen moeten leveren; daar waar in Nederland de volledige inspanning wordt gedekt. De Europese verplichting is echter deze van Vlaanderen – niet van de private beheerders. Het is dus momenteel niet te verantwoorden dat de private beheerders zo zwaar moeten bijdragen.

Dit komt door:

- De ontoereikende dekking van de kosten voor beheer en inrichting van terreinen voor de Vlaamse doelen. Particulieren beheren veel grotere

oppervlaktes dan de overheid of de natuurverenigingen, maar krijgen slechts een kleine fractie van zowel de natuurbudgetten, de Europese bos- en landbouwbudgetten alsook een minime ondersteuning voor kennisverwerking.

- De al dan niet verplichte financiële solidariteit die de terreinbeheerders zullen moeten bieden om de te hoge stikstofdeposities op hun gronden 'op te kuisen'. Deze zijn afkomstig van de emissies uit bedrijfsexploitaties van anderen die dankzij dit herstelbeheer hun vergunningen kunnen behouden of zelfs ontwikkelingsruimte krijgen.
- Het feit dat geen vergoeding is voorzien voor de aanwending van particuliere terreinen voor de Vlaamse natuurdoelen, daar waar de aankoopbudgetten wel goed voorzien zijn om

Er zal logischerwijze een evaluatie van al de snippers gebeuren in het licht van de nieuwe criteria.

diezelfde terreinen aan te kopen (zelfs om natuurverenigingen te subsidiëren om bossen te kopen) wat, buiten specifieke habitats, niet verantwoord is. Dit gaat in tegen de gelijkheid voorzien in het decreet, tegen de budgettaire zuinigheid en is juridisch zeer bedenkelijk. Landelijk Vlaanderen vraagt dat hieraan verholpen wordt. De particuliere sector wil zeer zeker de Vlaamse natuurdoelen helpen realiseren. Zij heeft daarom de intenties en afspraken met alle partijen, ook met de Vlaamse overheid, officieel ondergetekend en proactief deelgenomen aan alle werkzaamheden in uitvoering ervan. Maar als de prikkels ontoereikend zijn, als de kennis niet opgebouwd kan worden – o.a. door gebrek aan focus van de ondersteunende bosgroepen op de Vlaamse verplichting – en daardoor het resultaat onvoldoende is, mag men nadien niet verwijten dat de particuliere sector 'het niet aankan' en pleiten voor bijkomende verplichtingen en onteigeningen. Hiermede zouden immers de afspraken en de positieve punten van het decreet uitgehold worden.

[Natuur]

Auteur: Valérie Vandenabeele – sr. project manager Natura 2000 & policy officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Haalt Europa tegen 2020 de doelstellingen van de biodiversiteitsstrategie?

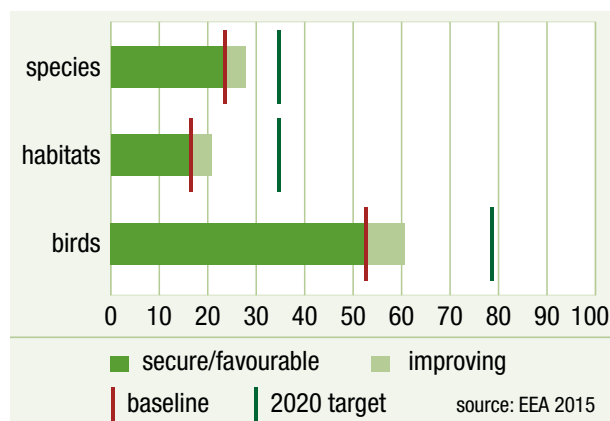
De Europese biodiversiteitsstrategie 2020 werd in 2011 aangenomen door de Europese Commissie, toen bleek dat 25% van de Europese diersoorten reeds met uitsterven bedreigd was en 65% van de Europese habitats in een ongunstige staat van instandhouding door verkeerde menselijke activiteiten. De doelstelling van de EU biodiversiteitsstrategie was om tegen 2020 het verlies aan biodiversiteit en ecosysteemdiensten te stoppen en deze zoveel mogelijk te herstellen om zo te zorgen voor de Europese bijdrage aan de mondiale biodiversiteit. Intussen zijn we halfweg de deadline voor het halen van de doelstelling. Daarom maakte de Europese Commissie voor het Parlement en de Raad een overzicht van de stand van zaken.

Het overzicht beschrijft meer bepaald de vooruitgang die geboekt is in het implementeren van acties en het bereiken van doelen die uitgeschreven zijn in 2011. Het rapport vertelt ons dat lokale acties, gesteund door adequate financiering, de natuur, alsook de voordelen die de natuur biedt kunnen beschermen en herstellen. Maar die voorbeelden moeten gestimuleerd worden om ook daadwerkelijk een meetbare impact te hebben op de negatieve biodiversiteitstrend.

De 6 doelen van de biodiversiteitsstrategie 2020

Doel 1: Implementatie van de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Stop tegen 2020 de achteruitgang in de status van alle Europees beschermde soorten en habitats en verbeter hun status, zodat 100% meer habitat en 50% meer soorten van de Habitatrichtlijn een verbeterde status hebben en 50% meer soorten van de Vogelrichtlijn een gunstige of verbeterde staat hebben.

Figuur 1: Verbetering status habitats en soorten.

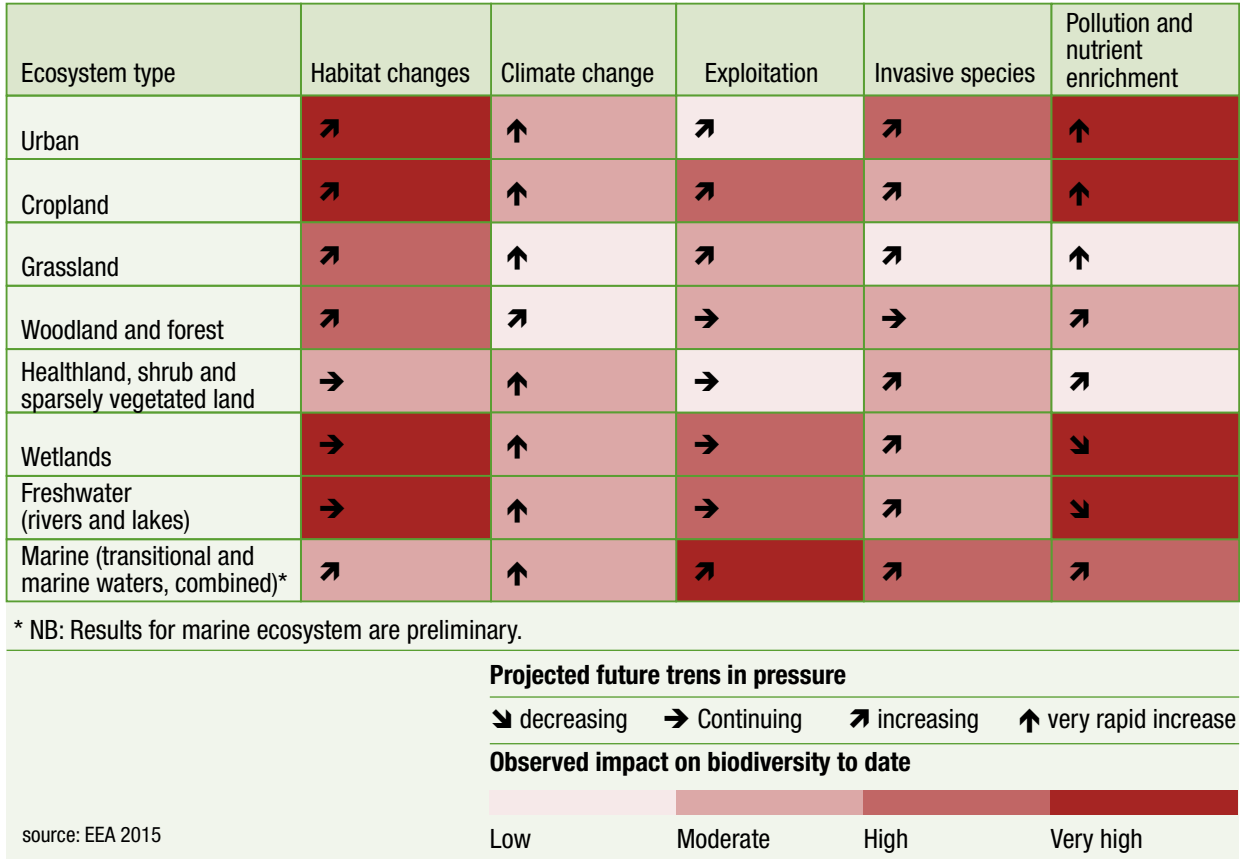
Dit GLB moet daarin een voorname rol spelen, want het voorziet een resem instrumenten om bij te dragen aan de biodiversiteit.

Het rapport toont dat het aantal habitats en soorten in verbeterde of gunstige staat licht gestegen is sinds 2010, maar vele habitats en soorten blijven in ongunstige staat en sommigen verslechteren zelfs. De belangrijkste uitdagingen blijven de afwerking van het Natura 2000 mariene netwerk, verzekeren van het effectieve management van Natura 2000-gebieden en ook de nodige financiering om het netwerk te ondersteunen.

Doel 2: Behoud en herstel ecosystemen en ecosysteemdiensten.

Ecosystemen (en ecosysteemdiensten) worden bewaard en uitgebreid door de aanleg van groene infrastructuur en herstel van ten minste 15% van de gedegradeerde ecosystemen.

Er is vooruitgang geboekt op gebied van beleid en kennisverbetering en lidstaten zijn bezig met herstel. Maar de negatieve trend is nog niet doorbroken. In vele landen en regio's moeten nog kaders ontwikkeld worden om herstel en groene infrastructuur te promoten, ook buiten het Natura 2000-netwerk. De figuur toont dat een aantal belangrijke bedreigingen afneemt, maar andere blijven en velen nemen zelfs toe, waardoor het proces om tot het doel te komen sterk vertraagd wordt.

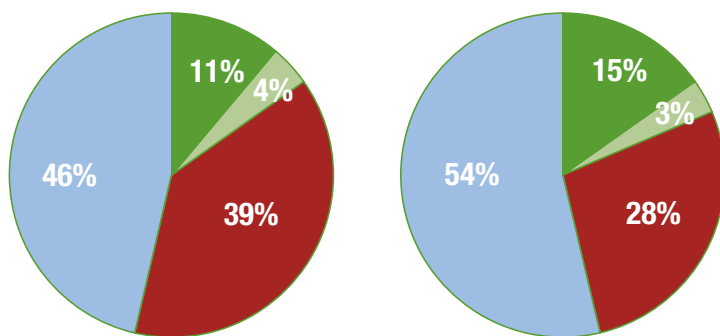
Figuur 2: Druk op ecosystemen.

Doel 3: Integratie in land- en bosbeleid.

Vergroot de bijdrage van land- en bosbouw om biodiversiteit in stand te houden en te verbeteren.

Betreffende landbouw is tot nu toe geen verbetering merkbaar, maar eerder een daling van de landbouw gerelateerde soorten. Landbouw (en menselijke ingrepen op natuurlijke condities meer algemeen) wordt aanzien als meest prominente druk op de ecosystemen in de periode 2007-2012, waarvan 20% rechtstreeks aan landbouw te wijten is. Maar het nieuwe GLB (Gemeenschappelijk Landbouwbeleid 2014-2020) is ook maar pas in voege. Dit GLB moet daarin een voorname rol spelen, want het voorziet een resem instrumenten om bij te dragen aan de biodiversiteit.

Betreffende bosbouw blijkt dat de Europese bosoppervlakte op zich wel toegenomen is, maar het beschermingsstatuut van bossen en daaraan gelinkte soorten is niet verbeterd. Het rapport vermeldt dat meer beheerplannen moeten worden opge-maakt, want dit potentieel blijkt onderbenut op Europees vlak. De Europese Bosstrategie benadrukt zowel het economische, sociale en ecologische belang van bosccosystemen en maakt principes op voor duurzaam bosbeheer, grondstofefficiëntie en globale bosverantwoordelijkheid. Echter het voorzien van adequate financiering voor biodiversiteitgerichte maatregelen in bosgebied blijft een uitdaging. **Figuur 3** toont dat bij de meeste land- en respectievelijk bosbouwssystemen geen verbetering of zelfs een verslechtering is in de biodiversiteitsstatus.

Figuur 3. Verandering in staat van instandhouding van habitats, geassocieerd met respectievelijk landbouw (grasland) en bos (periode 2007-2012 versus 2001-2006).

■ gunstige trend
■ verbeterde trend
■ verslechterde trend
■ ongunstige staat en stabiel

Doel 4: Duurzame visserij.

Bereik Maximum Duurzame Opbrengst tegen 2015 (zoals gesteld in het hervormde Globaal Visbeleid). Bereik een populatieleeftijd en -grootte verdeling van een gezonde populatie via visbeheer die geen negatieve impact heeft op andere populaties, soorten en ecosystemen, om zo te komen tot een goede status in 2020.

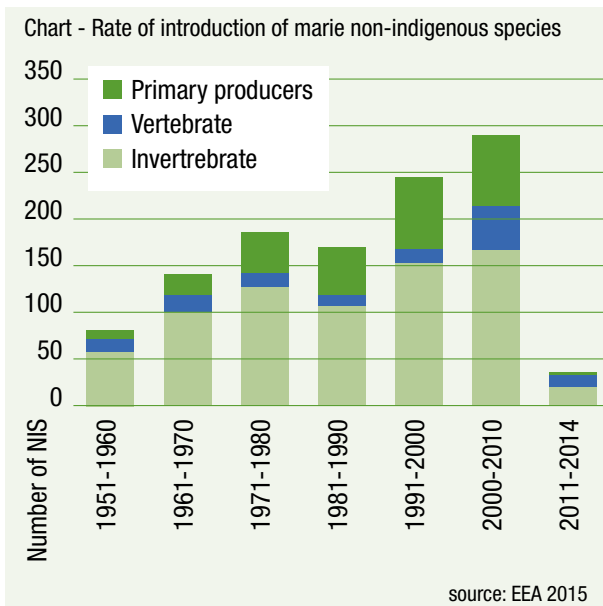

Het nieuw Gemeenschappelijk Visserijbeleid voorziet een kader voor duurzame bevissing en de uitvoering gaat erop vooruit. De oogsten zijn of naderen de Maximale Duurzame Opbrengst voor steeds meer commerciële vissoorten. De implementatie is echter verschillend in Europa, waarbij vooral de Middellandse en Zwarte Zee achterop hinken. Hoewel de bevissingsdrempels steeds meer worden gehaald, is slechts 4% in een gunstige staat van instandhouding. Verder dragen klimaatverandering, verzuring, pollutie, habitatdestructie en invasieve exoten ook sterk bij tot een negatieve impact.

Doel 5: Inperken invasieve exoten.

Tegen 2020 moeten invasieve exoten en hun introductiekanalen geïdentificeerd en geprioriteerd zijn, waarbij prioritaire soorten gecontroleerd worden of uitgeroeid zijn en hun introductiekanalen beheerd om verdere introducties te voorkomen.

Invasieve exoten zijn een snelgroeiende bedreiging voor de biodiversiteit. Meer dan 11.000 exoten komen al voor in de Europese natuur, waarvan 10-15% zich invasief gedraagt en daarmee problemen veroorzaakt. Vooral in de Europese zeeën valt op dat meer dan 80% van de niet-inheemse soorten werd geïntroduceerd sinds 1950 (zie figuur 4 – 5 in pdf). Momenteel wordt werk gemaakt van een Europese lijst van invasieve exoten (zie kadertekst). Als de lijst rond Nieuwjaar wordt aangenomen, zit de Europese Unie op schema voor het halen van deze doelstelling. De volgende stap zal dan de implementatie op lidstaatniveau zijn (zie kadertekst).

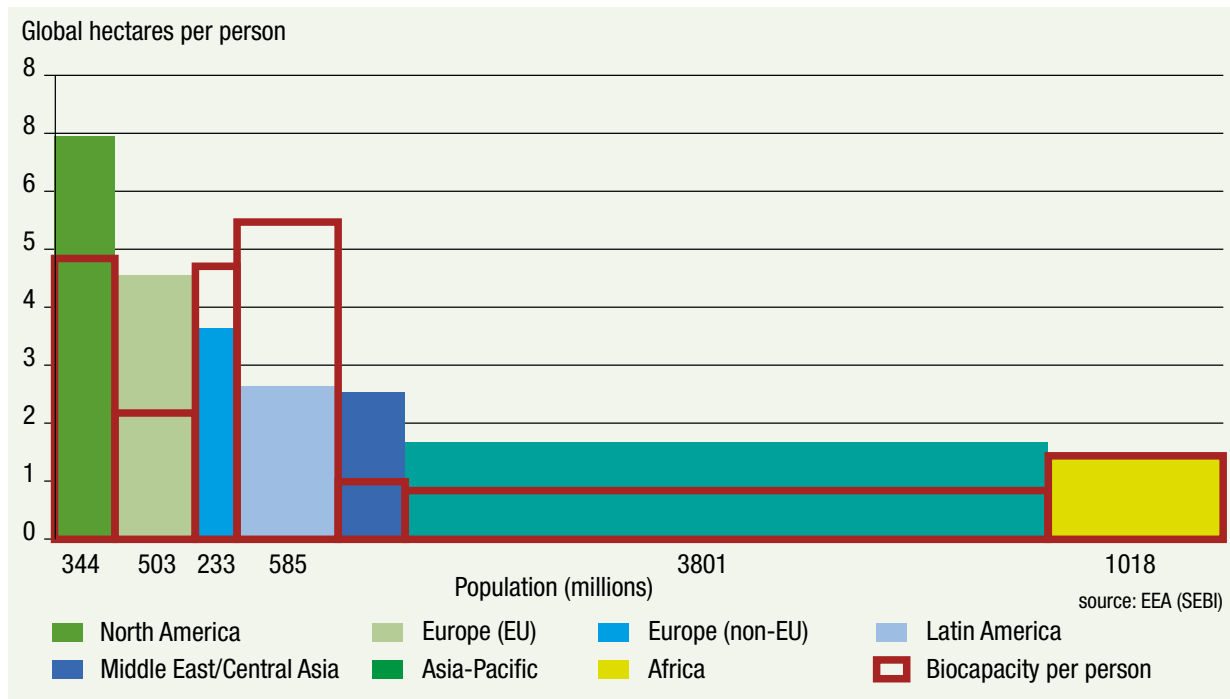

Figuur 4: Snelheid van introductie van mariene niet-inheemse soorten.

Doel 6: Bijdragen aan tegengaan mondiaal biodiversiteitsverlies.

Tegen 2020 moet Europa haar bijdrage leveren aan het stoppen van het mondiaal biodiversiteitsverlies.

Europa blijft de grootste financiële donor wat betreft biodiversiteit gerelateerde ontwikkelingshulp en heeft vooruitgang geboekt naar de mondiale biodiversiteit, met verdubbeling van de financiering tussen 2006 en 2013. Echter, de vooruitgang is onvoldoende. Europa heeft wel acties ondernomen tegen illegale wildhandel en illegaal houttransport. Dit om nieuwe beleidsontwikkelingen biodiversiteitsproof te maken. Tevens heeft Europa veel inbreng gehad in de mondiale agenda voor duurzame ontwikkeling tegen 2030. Enkele doelstellingen zijn om de financiering voor biodiversiteit te verdubbelen tegen 2015 en zo aan te houden tot 2020 én aansturen op een betere prioritering en coördinatie tussen de donors. Samen met de effectieve implementatie van recente afspraken, zoals het Nagoya-protocol, moet daarmee de Europese ecologische voetafdruk verkleinen, zie ook [figuur 5](#).

Figuur 5: Ecologische voetafdruk per wereldregio

Conclusies

- Onvoldoende financiering bleek een belangrijke factor te zijn in het niet behalen van de biodiversiteitsdoelen van 2010. Sindsdien is het biodiversiteitsaspect in verschillende beleidsdomeinen geïntegreerd. LIFE is een klein, maar erg effectief fonds. Europese financieringsinstrumenten zijn van kapitaal belang voor het halen van internationale afspraken.
- Er is een belangrijke vooruitgang geboekt in het samenwerken met partners.
- De 2020-doelen kunnen slechts gehaald worden als de uitvoering en handhaving ervan gedurfd en ambitieuzer worden.
- Er is vooruitgang geboekt in het maken van beleidskaders en er is een rijkdom aan positieve ervaringen opgebouwd, die een voorbeeld zijn voor anderen. Maar er is ook de tijdsvertraging, alvorens de impact op biodiversiteit zichtbaar is.
- Om de doelen te halen moet er een effectieve integratie zijn van die doelen in andere beleidsdomeinen zoals landbouw en bos, die samen 80% van het landgebruik uitmaken, evenals in de mariene visserij. Hiertoe kunnen Europese middelen bijdragen.

Europese lijst Invasieve exoten

Volgens de website van de Europese Commissie zijn invasieve exoten dieren en planten die per ongeluk of bewust geïntroduceerd zijn in een natuurlijke omgeving waar ze normaal niet voorkomen, en waar ze negatieve consequenties hebben voor die nieuwe omgeving. Zo worden ze een belangrijke bedreiging voor de inheemse planten en dieren van het Europese continent en brengen ze jaarlijks miljarden euro's schade toe aan de Europese economie.

Neusbeer © flickr

Daarom werd per 1 januari 2015 een Europese verordening van kracht betreffende invasieve exoten. Met deze regelgeving wil men het probleem van invasieve exoten op grootschalig niveau aanpakken om de inheemse biodiversiteit en ecosystemen te beschermen, alsook de impact die ze hebben op de gezondheid en economie terug te schroeven. Momenteel zijn in de Europese Unie 14.000 soorten exoten gedetecteerd, waarvan 10% invasief zou zijn! Men kan deze onmogelijk allen gelijktijdig aanpakken, daarom is een weldoordachte prioritering nodig. Een eerste risicoanalyse stelde een lijst voor van ruim 50 soorten. Deze werd bij de Europese Commissie besproken, waaruit een compromis kwam van 37 soorten die voldoen aan de criteria van de verordening. Die lijst wordt nu door de lidstaten verder besproken op basis van risicoanalyse en wetenschappelijk bewijs. Tegen januari 2016 moet er dan een lijst van invasieve exoten van Europees belang opgemaakt worden, die de lidstaten zullen moeten implementeren.

De verordening voorziet drie types van interventie: preventie, vroege detectie en snelle uitroeiing en beheersmaatregelen. Via preventie moet men voorkomen dat

een soort zich verder verspreid. Soorten kunnen bewust of onbewust geïntroduceerd zijn. Bewuste introducties kunnen op Europese schaal verboden worden. Soms gebeurt het dat een invasieve soort gebruikt wordt voor vb. onderzoek, geneeskunde enz. In dat geval zou dan per uitzondering een vergunning kunnen verleend worden. Ook voor commerciële toepassingen zou een toestemming door de commissie gegeven kunnen worden. Tevens zullen overgangsmaatregelen voorzien worden voor wie al in het bezit zou zijn van een invasieve exoot, vb. wanneer de kinderen een roodwang-schildpad als huisdier hebben. Soorten kunnen ook onbewust verspreid worden, vb. door het bevaren van een water met een invasieve exoot en van daar naar een water waar die nog niet voorkwam. Deze aanpak is veel moeilijker en er is nog maar weinig ervaring.

Bij een vroege detectie en de aanpak ervan zijn twee screeningsmethodes voorzien. Enerzijds grenscontroles buiten de EU-landen: deze soorten mogen niet binnen. Anderzijds surveillance: als men een invasieve exoot ontdekt, moet deze zo snel mogelijk verwijderd worden. De lidstaat moet dan ook de andere lidstaten verwittigen. Het zou ook kunnen

Momenteel zijn in de Europese Unie 14.000 exoten gedetecteerd, waarvan 10% invasief zou zijn!

dat een lidstaat er niet in slaagt om een soort te verwijderen, het is immers niet de bedoeling dat een lidstaat middelen investeert in een soort die niet te verwijderen is. Dan kan de lidstaat steeds een ontheffing aanvragen.

Beheersmaatregelen moeten evenredig zijn met de gevolgen voor het milieu, afgestemd zijn op de specifieke omstandigheden van de lidstaat en gebaseerd zijn op een kosten-batenanalyse. Beheersmaatregelen kunnen lethaal of niet-lethaal zijn om een invasieve uitheemse soort uit te roeien, te beheersen of in te dammen.

De Belgische gewesten willen ook een nationale of regionale lijst maken met soorten die voor ons land meer specifiek van belang zijn. Wij verwachten dat deze discussie zich verder zet bij de wijzigingen van het Soortenbesluit en volgen deze materie dan ook nauwgezet op.

Op 20 oktober vond een conferentie plaats in Brussel, uitgaande van de Europese Intergroep 'Biodiversiteit, Jacht en Platteland' waarbij enkele voorname sprekers de problemen van de Natura 2000 uitvoering gaven. Deze Europese Intergroep is de parlementaire belangenbehartiging van vele duizenden landgoederen, natuurparken en zeven miljoen wildbeheerders in Europa. Annie Schreijer-Pierik is secretaris-generaal van de Intergroep.

Natura 2000-gebieden zijn geen natuurreservaten!

Zelfs Hoge Veluwe in knel door uitvoering EU-natuurwetgeving

Bron: Persbericht Celina Kremer - Press & Online Communication - Europees Parlement

Er is meer aandacht nodig voor mens en bedrijf rondom Natura 2000-gebieden. Dat is de conclusie van de zitting over de fitness check van de Europese natuurwetgeving deze week in Brussel.

CDA-Europarlementariër Annie Schreijer-Pierik: "Het is te gek voor woorden dat zelfs onze nationale parken als De Hoge Veluwe door Natura 2000 en de Nederlandse uitvoering van EU-natuurwetgeving in de knel komen. Dit is nooit de oorspronkelijke intentie van de EU-natuurwetgeving geweest. In Nederland zitten natuurparken, landgoederen en boeren, burgers en gemeenten met de handen in het haar. Ik word overspoeld met klachten en knelpunten."

Naast topambtenaren van de Europese Commissie en afgevaardigden van het Franse Parlement sprak Seger van

De Hoge Veluwe zit volledig in de knel door de Nederlandse uitvoering van de EU-natuurwetgeving, maar ook door de tegenstrijdigheid binnen deze wetgeving.

Voorst tot Voorst, directeur van nationaal park De Hoge Veluwe, vanuit de Nederlandse praktijk in Brussel voor een volle zaal. "De Hoge Veluwe zit volledig in de knel door de Nederlandse uitvoering van de EU-natuurwetgeving, maar ook door de tegenstrijdigheid binnen deze wetgeving. Waar wij beschermde heide willen beschermen, moeten wij bebossing tegengaan, maar dit mag niet vanwege een beschermde vogelsoort", aldus Van Voorst tot Voorst.

Nicola Notaro, de hoogste milieuambtenaar in de Europese Unie op het

gebied van natuurbeleid, wees in zijn antwoord op het feit dat flexibilisering en maatwerk noodzakelijk zijn voor een goede uitvoering. "Dit moet in sommige lidstaten beter gebeuren met aandacht voor sociaaleconomische factoren. Natura 2000-gebieden zijn geen natuurreservaten!"

Gespreksleider en CDU-Europarlementariër Karl-Heinz Florenz besloot de zitting met de boodschap dat de rigide uitvoering in sommige EU-lidstaten nooit de bedoeling van de Europese wetgever kan zijn geweest. "In Nederland en andere lidstaten lijkt het erop dat men te ver doorgeschoten is."

De evaluatie van de Europese natuurwetgeving wordt verder uitgewerkt tijdens het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie in de eerste helft van 2016.

[Landbouw]

VLM bezoekt opnieuw veehouders met natuurimpact

Auteur: Valérie Vandenabeele, sr. project manager Natura 2000 & policy officer, Aanspreekpunt Privaat Beheer – Natuur en Bos

Op 18 september werd de online tool gelanceerd, waarmee landbouwbedrijven kunnen berekenen wat hun impactscore voor ammoniak is. M.a.w. of ze dermate veel stikstof uitstoten dat het 'nefast' is voor de Europese natuurdoelen in de Speciale Beschermingszones Natura 2000. De tool baseert zich op de laatste voorlopige zoekzones waaruit nog 54 bedrijven 'rood' bleken, 806 'oranje' en 21.850 'groen'. (Ter vergelijking, bij de oude berekening waren er nog 135 rode bedrijven, 1.429 oranje bedrijven en 21.147 groene.) Dit wil zeggen dat een aantal bedrijven van categorie versprong, nl. 86 bedrijven ging en van rood naar oranje of groen, 5 bedrijven van oranje naar rood en 21 bedrijven van groen naar oranje.

- **rood:** bedrijf heeft een impact >50% op de kritische depositiewaarde (KDW) van een habitatype
- **oranje:** bedrijf heeft een impact tussen 3 en 50% op de KDW van een habitatype
- **groen:** bedrijf heeft een impact van minder dan 3% op de KDW van een habitatype

De Vlaamse Landmaatschappij heeft elk landbouwbedrijf dat van categorie versprong door de nieuwe zoekzones, opgebeld. De ex-rode bedrijven konden dan een afspraak maken voor meer informatie en begeleiding: 24 bedrijven maakten daarvan gebruik.

In de tabel hieronder vindt u een overzicht van het aantal bedrijven per provincie dat volgens de nieuwe berekening een impactscore van meer dan 50% (rood) heeft.

Antwerpen.....	17
Limburg.....	14
Oost-Vlaanderen.....	7
Vlaams-Brabant.....	10
West-Vlaanderen.....	9
Totaal (met overlap).....	57

De rode bedrijven kunnen nu gebruikmaken van de maatregelen uit het herstructureringsprogramma.

Landbouwers met een impactscore ammoniak die hoger is dan 50% kunnen gebruik maken van volgende maatregelen:

- **bedrijfsbegeleiding:** een advies dat u kunt inwinnen bij een erkende adviesdienst
- **bedrijfsverplaatsing:** het verplaatsen van stallen of het volledige bedrijf naar een nieuwe, geschikte locatie
- **bedrijfsreconversie:** omschakeling van bedrijfsactiviteit door investeringen in emissiearme stalsystemen of in een nieuwe bedrijfstak
- **bedrijfsbeëindiging:** stopzetting van de bedrijfsactiviteit
- **uitgestelde bedrijfsbeëindiging:** stopzetting van de bedrijfsactiviteit na verloop van tijd
- **koopplicht:** verplichte aankoop van het bedrijf door de overheid

VLM ondersteunt en begeleidt die landbouwers bij het aanvragen en het toepassen van die maatregelen. In het kader van bedrijfsreconversie kunnen landbouwers er onder meer voor kiezen

om emissie reducerende technieken toe te passen zodat hun ammoniakuitstoot daalt. Er loopt momenteel een onderzoek, waarbij bepaalde technieken worden onderzocht op hun emissie reducerend karakter. Die technieken worden opgenomen in een lijst van ammoniakemissie reducerende technieken (de zogenaamde PAS-lijst).

Meer informatie over erkende adviesdiensten, de PAS-lijst, brochures en de aanvraagformulieren voor maatregelen vindt u op de website van de VLM: <https://www.vlm.be/nl/doelgroepen/land-en-tuinbouwers/herstructurerings-beleidPAS/maatregelenPAS/Paginas/default.aspx>

Landelijk Vlaanderen dringt er bij de VLM op aan om bij de analyses en bezoeken te weten te komen of de gebouwen en

het land gepacht zijn. De eigendomssituatie kan er immers toe leiden dat de eigenaar als derde betrokken is en Landelijk Vlaanderen absoluut wil vermijden dat de eigenaar te laat verwittigd wordt. Deze ondervindt immers ook de mogelijk nadelige gevolgen van de te nemen maatregelen.

De inrichtingsnota voorziet wel maatregelen voor het beëindigen van de pachtrelatie en wat er gebeurt wanneer de koopplicht wordt uitgeoefend. Immers bij de aanvraag tot maatregelen moet de eigendom in kaart gebracht worden. Erfdienstbaarheden zijn ook een optie, mochten die noodzakelijk en gewenst zijn. De concrete uitwerking moet echter nog verduidelijkt worden.

marlex
ondernemersadvocaten
www.marlex.be

Dirk Martensstraat 23 - 8200 Brugge
Tel: 050/83 20 38 - Fax: 050/83 20 36
advocatenkantoor@marlex.be

Marlex is een groeiend multinichekantoor met 17 gespecialiseerde ondernemersadvocaten, die binnen hun eigen niche een bijzondere specialisatie hebben opgebouwd. Het kantoor richt zich uitsluitend tot een zakelijk cliënteel. Marlex heeft vestigingen in Brugge en Diksmuide en bedient van hieruit zowel lokale KMO's als Belgische afdelingen van internationale ondernemingen.

Blauwe reiger
© Warre Dries

Het reigershof
© Roland le Grelle

[Landgoed in de kijker]

Het Reigershof

Tussen haven en stad:
moed en inzet voor natuur en landschap

Interview door Alec van Havre, bestuurder Landelijk Vlaanderen

De uitbreiding van de haven van Antwerpen en de verstedelijking hebben sinds de jaren zestig op de rechteroever van de Schelde veel offers gevraagd op ruimtelijk gebied. De aanhoudende druk op de polderdorpen heeft het karakter van de omgeving ingrijpend veranderd en het maatschappelijk leven duurzaam beïnvloed. De inzet van de familie Le Grelle gedurende een halve eeuw, om de essentie aan landschappelijke en natuurwaarden in de Antwerpse polder te vrijwaren, is een blijvende getuigenis van wat de aanhang van private beheerders teweeg kan brengen op het gebied van duurzaamheid. Over deze realiteit treden wij graag in gesprek met graaf Roland Le Grelle, mede-eigenaar en beheerder van landgoed 'Het Reigershof', waar zijn vader Daniël woont en hun familiale thuis is. Dit domein is ook de trekpleister van de grootste blauwe reigerkolonie in Vlaanderen, vlak naast het havengebied.

RLeG: Elk jaar in februari dient zich hier hetzelfde ritueel aan. De reigerkolonie is terug. Eerst de verkennende vogels, dan het gros van de kolonie. Met mijn vader wacht ik ze dan op als teken van de continue natuurlijke cyclus en als levend bewijs van de eigenheid van ons domein. De reigers zijn hier thuis sinds het begin van de 20e eeuw. Ze nestelen in de toppen van de hoge bomen van het Reigers-

bos, tegenover het kasteel. In de jaren vijftig telde het bos wel 250 nesten. Dit aantal is met de jaren sterk teruggeval- len tot een veertigtal. Zo'n nest bouwen duurt ongeveer zes weken. De oudere koppels herstellen wel de schade die hun vroegere nest tijdens de winter heeft op- gelopen. Reigers zijn eerder conservatief van aard: ze gaan jaarlijks op hetzelfde nest en zijn monogaam. Jongere vogels

gaan op zoek naar heel wat dode takken en bouwen er een nieuw nest op. In die periode is het een en al gekrijs rond het kasteel. De nesten moeten goed in elkaar steken tegen maart, een maand die sterke windstoten telt, zeker hier in het poldergebied. De eieren, in het algemeen vier stuks, worden meestal in maart en april gelegd en de broedduur telt 25 tot 28 dagen.

Graaf Roland Le Grelle
© Regionaal Landschap De Voorkempen

AvH: Waarom trekken deze mooie vogels naar Berendrecht, zo dicht bij de haven?

RLeG: Het Reigersbos is de ideale uitvalsbasis om uit te vliegen naar het naaste voedselreservoir in de Schelde, naar de landbouwgronden in de streek of nog naar het Verdrongen Land van Saeftinghe. Ook in de achtertuinen van de vele Antwerpse villa's verderop naar het oosten gaan ze graag uit eten. De ouders kijken niet om wanneer hun jongen uit het nest vallen. Dan zijn ze ten dode opgeschreven. De natuur is een realiteit van leven en dood, het ene nooit zonder het andere. Romantisme is voor de mens weggelegd, dat merk je aan dergelijke verschijnselen. In augustus zijn de jongeren volwassen en trekt de kolonie verder naar het zuiden, tenzij het warme weer anders toelaat. Dit hebben wij met de laatste warme winters ook gekend en werd hun bezoek verlengd.

AvH: Hoe gebeurt het nabuurschap met het havengebied wat de reigers betreft?

RLeG: Sinds de jaren zeventig zijn we er in geslaagd om de reigerkolonie onder de aandacht te brengen van het grote publiek. Het stadsbestuur onder burgemeester Lode Craeybeckx zag dit met een goed oog, alsook BASF Antwerpen die toen zijn tiende verjaardag vierde in de Antwerpse polder. Er werd met succes een promotiecampagne gelanceerd onder het motto "De reigers, burens van BASF" dat gericht was op de bewoners, wandelaars en natuurliefhebbers. Het werd tijd dat er bij de inrichting van de haven ook aan het natuurlijk aspect werd gedacht. Wij zijn toen van kleins af aan

Uitdagingen blijven immers niet uit in een dynamische regio als de Antwerpse haven.

begonnen, maar de kiem was gelegd om het nabuurschap van de reigers een toekomst te gunnen door aandacht te eisen voor hun biotoop. Uitdagingen blijven immers niet uit in een dynamische regio als de Antwerpse haven. De nieuwe windturbines die recent gepland werden op enkele honderden meters van het domein, zullen wellicht ook hun invloed hebben, maar de gevolgen worden nu wel op voorhand in kaart gebracht. We merken ook dat de reigers in de omgeving nieuwe standplaatsen opzoeken van een tiental nesten, wat positief is voor hun verder verblijf in de polder. Gelukkig hebben reigers een groot aanpassingsvermogen en durven ze nu in kleinere aantallen bevolkte gebieden aangaan. Het zou mij erg verdrietig stemmen, zouden ze in de polder niet meer kunnen gedijen.

AvH: En het domein zelf? Waarom is het zo waardevol en interessant?

RLeG: Vooreerst is er het historische karakter en het familiale. Het landhuis werd rond 1680 gebouwd door de familie van mijn moeder, Maisy van Delft. Deze familie van Antwerpse handelaars, magistraten en grootaalmoezeniers (wielgestelde families die als voorlopers van het huidige OCMW fungeerden), heeft dit landgoed eeuwenlang aangehouden als adellijk buitenverblijf, ook omwille van het rijke rendement van de poldergronden. De aankoop van de eerste hoeve door de familie van Delft dateert al van 1629. Tot aan de aanhechting van de polderdorpen door de haven in 1958 telde het domein tweehonderd hectare landbouwgrond. Hier hing echter ook een blijvend risico

aan vast: de overstromingen van de Schelde, die lelijk huis konden houden. Het domein Reigershof bestaat eigenlijk uit het overgebleven park- en bosdeel van het oorspronkelijke geheel, nu nog ongeveer twintig hectare. De inkomsten van het domein putten wij uit onroerende goederen die wij rond het domein hebben aangehouden. Deze zijn nodig om het kasteel en de nabij gelegen kasteelhoeve aan de Reigersbosdreef te onderhouden. Beide gebouwen dateren uit de 17e eeuw.

Het Reigersbos zelf is in 1750 aangeplant als een bos met een sterstructuur, wat heel typisch was voor vele landgoederen en 'huizen van plaisantieën' rond Antwerpen in de 18e eeuw. Ook op de Ferrariskaart die werd opgemaakt in deze Oostenrijkse periode, komt het stermotief van het bos duidelijk naar voor. In de Nederlandse periode (1820) is men dan overgeschakeld naar een meer Engels parklandschap, met een uitgetekende 'natuurlijke' en romantische stijl. Beide invloeden kunnen in het bos nog waargenomen worden. Het bos heeft een →

uniek karakter. Het is het enige volwaardig bos in de Antwerpse polder, een oud gemengd bos met imposante eiken en beuken, die de trekkende blauwe reigers zo goed kunnen waarderen dat ze er hun jaarlijkse thuis van maken.

De specifieke ligging van het bos maakt er het landschappelijk belang van uit. In de directe omgeving van de Schelde en haven kom je plots een prachtige groene long tegen die het geheel weer op adem doet komen. Op die plaats is het domein ook omgeven door een oude dijk, van waarop men een mooi zicht heeft op de gigantische schepen en de bedrijvigheid van de haven aan de ene kant, en op het bucolisch tafereel van een stukje eeuwenoude poldernatuur aan de andere kant. De dijk zelf is een van de oudste dijkinrichtingen van Europa en dateert uit de 12e eeuw. Naast de afwisseling in het landschap (de Schelde als natuurelement wordt omgeven door de haven op de rechteroever, die dan opnieuw door een natuurelement wordt opgevolgd, de Antwerpse polder en hier specifiek het domein Reigershof) is dus ook de bufferfunctie van essentieel belang voor de leefomgeving.

Tenslotte is het domein Reigershof belangrijk voor de herkenbare band met de streekidentiteit van de polder: Lillo, Berendrecht en Zandvliet zijn namen die vertrouwd in de oren klinken, maar waarbij buitenstaanders met de evolutie van de haven zich soms afvragen of ze eigenlijk nog wel bestaan. De realiteit is dat het polderdistrict van Antwerpen, dankzij de gedrevenheid van hun bewoners, stand heeft gehouden en dat vele mensen nu weer aansluiting kunnen vinden bij deze historische locaties,

waar ze hun wortels of afkomst hebben. Hiervoor heeft onze familie altijd een rol willen opnemen.

AvH: Uw vader Daniël was sterk geëngageerd voor het behoud van de Antwerpse polder, vernam ik bij het lezen van 'Een groot Antwerps verhaal' van Lex Molenaar (Linkeroever Uitgevers).

RLeG: Ja, en nog altijd! Inderdaad, dertig jaar lang was hij, naast zijn professionele activiteiten in de bank-, maritieme en handelssector, ook lid van de Antwerpse gemeenteraad (van 1958 tot 1988) en tijdens al die jaren is hij standvastig en zeer sterk uit de hoek gekomen voor het behoud van de Antwerpse polder. In de beginjaren waren nog weinigen bezorgd om thema's als milieu en landschap. Voor traditionele landeigenaars die ook bestuursverantwoordelijkheid droegen zoals de familie Moretus in Stabroek en de onze in Berendrecht, was dit de evidentie zelf en een maatschappelijke opdracht van de eerste orde. Het was tekenend dat zij daartoe de eerste stappen ondernamen met het organiseren van efficiënte protestacties, interpellaties, procedures voor de Raad van State enz. en dan ook snel vervoegd werden door vele anderen die zich onafhankelijk durfden opstellen. Op die manier werd de publieke opinie met succes wakker geschud. Niet tegen de uitbreiding van de haven op zich, die voor de welvaart van de streek zo belangrijk was, maar tegen de manier waarop die louter planmatig en ambtelijk werd uitgevoerd, zonder de sociale realiteit, de maatschappelijke ontwrichting, het verlies aan landschappelijke waarde en het historisch karakter in kaart te brengen. Dit alles is niet voor niets geweest. Berendrecht, Zandvliet en Stabroek staan nog steeds op de

kaart als territoriale entiteiten en levende dorpsgemeenschappen. Dat was vroeger wel even anders gepland. Zelfs een deel van Kapellen moest verdwijnen. Het fort van Lillo is gered geweest en is het streekmuseum dat we nu kennen. Het dorp Lillo is echter verdwenen, net zoals Oosterweel, Wilmarsdonk en Oorderen. Maar de Antwerpse polder heeft het deels overleefd, ook als landschap, wat van groot belang is voor het historisch bewustzijn van de stad en de landelijke cultuur waarbij velen nu weer aansluiting kunnen vinden, al is het maar onder de vorm van natuurbeleving, recreatie, dorpsleven en folklore. Wanneer ik aan dit alles denk, heeft mijn vader, samen met vele andere polderbewoners, wel zijn plaats verdiend in de annalen van de Antwerpse polder. Zijn moedige inzet heeft geloond.

AvH: U was ook bestuurder van de Bosgroep Antwerpen Noord en heeft in dit kader een mooi samenwerkingsverband met het Regionaal Landschap de Voorkempen tot stand gebracht om het Reigersbos een nieuw leven in te blazen. Hoe ziet u de voordelen hiervan in?

RLeG: Mijn familie heeft altijd op lange termijn gedacht, mede door onze familiale traditie en verankering. Voor het domein worden we geconfronteerd met belangrijke concrete uitdagingen. Van belang is zich te realiseren dat men als eigenaar op zichzelf prachtige zaken kan realiseren, maar dat een modern beheer een weloverwogen planning vraagt, die niet alleen gedragen moet zijn door het domein, maar ook moet passen in het breder perspectief van waardevol landschap en maatschappelijk draagvlak. Hiervoor is men best aangewezen op goede samenwerking met anderen, op

efficiënt overleg om oplossingen te vinden en op technische expertise, die men niet altijd zelf in huis heeft. Daarom heb ik mij ook als domeineigenaar geëngageerd in de Bosgroep en heb ik mij positief ingesteld om Berendrecht te laten aansluiten bij het Regionaal Landschap, om beroep te kunnen doen op hun waardevolle inbreng. De samenwerking met beleidsverantwoordelijken als provinciaal gedeputeerde voor leefmilieu, natuur en landschap Rik Röttger (sp.a) en polderburgemeester Carl Geeraerts (N-VA) heb ik in dat kader als zeer constructief ervaren. Bos-, land- en natuureigenaars moeten niet twifelen om als specifieke sector andere maatschappelijke actoren aan te spreken voor het goed beheer van hun landgoederen. Maar dit vraagt wel een engagement van hun kant. Aan de zijlijn blijven levert alleen maar halve resultaten op. Men moet gaan voor totaaloplossingen.

AvH: Over welke uitdagingen ging het dan wel?

RLeG: Een moeilijk punt is en blijft de waterstand. De nabijheid van de haven heeft ervoor gezorgd dat de waterhuishouding van de polder op vele plaatsen ontwricht is geweest. De havenuitbreiding ging gepaard met de ophoging van de terreinen voor industrieel nut. Het gevolg is dat de waterlopen die naar de Schelde vloeiden door de dokken werden onderbroken en dat de afvoer van water op vele plaatsen in de Antwerpse polder niet op punt staat, met natuurlijke gevolgen als het verzieken van het bomenbestand. Voor het Reigersbos was dit een concrete uitdaging voor de lange termijn. Samen met de Bosgroep en het Regionaal Landschap is er nu overleg met provincie en de stad om de wisselende waterstand

te stabiliseren. Honderden oude eiken en beuken hebben hier immers onder geleden. Dergelijke problematiek vergt een gezamenlijke aanpak en de dynamiek hiervoor bereik je beter door samen met erkende partners op te trekken.

Een andere uitdaging was het eigenlijke beheer van het Reigersbos. In het verleden zagen wij dit als het leefgebied per uitstek van de reigers, dat vooral niet verstoord moest worden. Het eigenlijke bosbeheer werd om die reden lange tijd nagelaten. De vormingsmomenten binnen de Bosgroep hebben mij heel wat bijgebracht inzake kennis, identificatie van problemen en praktische uitvoering. Dit heeft duidelijk zijn gewicht gehad in de manier waarmee we nu het Reigersbos en het domein willen beheren. Planmatig en met de nodige expertise.

De omvorming van een deel van het bomenbestand was aan de orde, want een vroeger geplant populierenbos had als variëteit op onze gronden niet aangeslagen en de onderetage van het eigenlijke Reigersbos was door de overvloedige Amerikaanse vogelkers sterk in diversiteit aan het inboeten. Concrete maatregelen werden genomen om de populieren te kappen en deze te vervangen door een nieuwe aanplant van eiken en elzen. De vogelkers werd bestreden in het voordeel van een struiklaag van inheemse soorten. Een aantal gevaarlijke bomen werden ook door particulieren voor brandhout verwijderd, wat de toegang tot dit deel van het domein weer mogelijk maakte. Ook werd er een oude dreef opnieuw aangeplant, een nieuwe toegangspoort aangelegd en wordt de herstelling van een historische zichtas gepland. Het knotten van eiken en bomenrijen rond de

weilanden zullen opnieuw karakter aan het uitzicht geven. Op ons domein zijn de kleine landschapselementen immers even belangrijk als het eigenlijke bos. Het is het geheel dat telt, als onderdeel van een historisch dynamisch landschap. Daarom is het werk van het Regionaal Landschap hier ook zo nuttig.

Wat betreft het onderhoud van de kasteelgebouwen, dat ook een blijvende uitdaging uitmaakt, hebben wij een heel goede ervaring met Monumentenwacht Antwerpen, een organisatie die vanuit de provincies getrokken wordt en waarvoor gedeputeerde Luk Lemmens (N-VA) verantwoordelijk is. Om de twee jaar komen hun experts een gedetailleerd toestandrapport opmaken, dat heel praktisch is om werken verder uit te besteden aan aannemers. Het rapport bevat ook concrete aanbevelingen voor instandhouding, onderhoud en herstel, die gegroepeerd worden op basis van de dringendheid. Ook kleine reparaties neemt Monumentenwacht op zich in het kader van de nazorg (kleine noodherstellingen, conserverende werken van kleine aard, of kleine reparaties om te tonen hoe het moet). Dit systeem van nazicht zocht er mede voor dat wij de kwaliteitsgraad van onze historische gebouwen niet uit het oog verliezen en het beheer ervan in de hand hebben.

AvH: Hartelijk dank voor dit gesprek, waarbij de moed en inzet van uw familie boekdelen spreken en zeker tot motivatie van vele leden van Landelijk Vlaanderen zullen zijn!

[Erfgoed]

Auteur: Ghislain d'Ursel, bestuurder Landelijk Vlaanderen

Nieuw decreet onroerend erfgoed

Het nieuwe Vlaamse Onroerenderfgoeddecreet is nu bijna een jaar van kracht, doch kent een trage opgang door vernieuwde procedures en een druk op de financiering. De nieuwe regelgeving moet nog ingereken worden door zowel de administratie als door erfgoedbeheerders. Bovendien werden zeer veel restauratiedossiers in 2014 nog volgens de oude wetgeving ingediend en door het Agentschap Onroerend Erfgoed ontvankelijk verklaard, hetgeen een achterstand van 8 jaar heeft veroorzaakt. Dat er zoveel dossiers nog snel werden ingediend voor het nieuwe decreet in voege trad is logisch, want het was gekend dat de premies verlaagd zouden worden en velen hebben de onzekerheid van een nieuw systeem willen vermijden.

De vzw Historische Woonsteden & Tuinen heeft tijdens de vorige legislatuur het ontwerpdecreet trachten bij te sturen, doch heeft weinig succes geboekt, waardoor zij geen keuze had dan een hoger beroep bij het Grondwettelijk Hof in te dienen. Het Vlaamse Onroerenderfgoeddecreet heeft een aantal zeer strenge bepalingen opgelegd, wat voor particuliere erfgoedbeheerders onleefbaar was.

Een mogelijke verklaring voor de indringerigheid van het nieuwe decreet is een oneigen interpretatie van het begrip 'common good', dat een beschermd erfgoed volgens de internationale verdragen kenmerkt, net zoals het milieu en de natuur. 'Common good' betekent dat het goed van openbaar nut of van gemeenschappelijk belang is vanwege zijn intrinsieke waarde. Doch, dit wil niet zeggen dat het openbare eigendom is! De internationale verdragen bevelen aan dat die goederen in stand worden gehouden en dat de overheid de eigenaars en beheerders van die goederen moet motiveren en ondersteunen met financiële, desnoods fiscale maatregelen en een gepast administratief kader.

Welnu het Vlaams Onroerenderfgoeddecreet lijkt de internationale verdragen te interpreteren met het opleggen van een aantal verbodsbepalingen, toelatingsprocedures, sancties en boetes waartegenover slechts enkele premies worden beloofd, en dan nog alleen indien de budgetten het toelaten en daarenboven worden die eventueel selectief ingezet.

Hiermee wordt de bescherming een soort beslag op het onroerend erfgoed zonder verzekerd overleg met eigenaar. Dit werkt demotiverend voor erfgoedbeheerders, wat zeker niet de bedoeling is van het beleid volgens wat te lezen is in de beleidsnota waar juist de ondersteuning van de beheerder is vooropgesteld. Deze hiaat is geen beloning voor de inspanningen die particulieren leveren om hun erfgoed in stand te houden.

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn arrest van 1 oktober 2015 een paar grove punten rechtgezet. Het Hof heeft ook een kader gegeven voor compensaties bij niet evenredige lasten opgelegd aan de eigenaar bij beschermingen van erfgoed inclusief cultuuroederen.

De essentiële punten van het arrest

Op 1 oktober 2015 heeft het Grondwettelijk Hof met het arrest nr 132/2015 zich uitgesproken over de procedure die werd aanhangig gemaakt door de vzw Historische Woonsteden & Tuinen tot de gedeeltelijke vernietiging van het Vlaamse Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Het arrest is belangrijk omwille van de hierin opgelegde interpretaties en omwille van een gedeeltelijke vernietiging van het toegangsrecht.

1. Het Grondwettelijk Hof bevestigt het principe van een passende compensatie voor de beperkingen op het eigendomsrecht, voortvloeiend uit artikel 16 van de Grondwet en Artikel 1 van Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten. Aangezien de bescherming van het erfgoed een belangrijke taak van algemeen belang uitmaakt, dienen de lasten van het erfgoedbeleid in beginsel op gelijke wijze over de gemeenschap verdeeld te worden en mogen deze niet onverkort op een beperkte groep van particulieren worden gelegd.

Het Hof stelt daarbij dat het aan de gewone rechter toekomt om in het kader van een concreet beschermingsbesluit te onderzoeken of op grond van het beginsel van de gelijkheid van de burgers voor de openbare lasten een vergoeding moet worden toegekend, dit zeker gezien het stilzwijgen van de wetgever. Een vergoeding zal kunnen worden toegekend indien en in de mate de gevolgen van de erfdienstbaarheid van openbaar nut of de beperking op het eigendomsrecht van de getroffen burgers de last te boven gaat die in het algemeen belang aan de particulier kan worden opgelegd.

Meer bepaald zal de rechter in concreto dienen na te gaan, rekening houdend met alle particuliere en openbare aspecten van elk geval, of de last die voor de eigenaar van het beschermd goed of de eigenaar van de cultuurobjecten die zich erin bevinden, voortvloeit uit het beschermingsbesluit, een vergoeding rechtvaardigt en om de omvang ervan te bepalen.

Het Grondwettelijk Hof somt hierbij een aantal elementen op die bij de beoordeling door de rechter een rol kunnen spelen:

- de erfgoedwaarde en het erfgoedbelang van het beschermde goed
- de impact van het beschermingsbesluit op het ongestoord genot van het eigendomsrecht, rekening houdend met de oplijsting van de handelingen die niet zonder vergunning mogen worden aangevat en de bijzondere voorschriften inzake onderhoud en instandhouding die erin aan de eigenaar worden opgelegd
- de redelijke verwachting dat het goed kon worden beschermd
- het tijdstip waarop en de reden waarom het goed werd verworven
- de plannen die de eigenaar met het goed had, met inbegrip van de vergunningen die reeds werden aangevraagd en verkregen, de investeringen die reeds werden gedaan
- de invloed van het beschermingsbesluit op de marktwaarde van het goed
- de kennis en financiële middelen waarover de eigenaar beschikt om de verplichtingen die uit het beschermingsbesluit voortvloeien na te leven
- het eerdere gedrag van de eigenaar met betrekking tot de erfgoedwaarde van het goed
- de reeds toegekende premies en subsidies en de financiële draagkracht van de overheid

De rechter mag echter niet de opportuniteit van het beschermingsbesluit beoordelen.

2. Het Grondwettelijk Hof vernietigt het toegangsrecht tot de private woning en bedrijfslokalen met een machtiging van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg bekomen op eenzijdig verzoekschrift, nl. artikel 6.1.2 laatste zin. Indien de eigenaar niet akkoord is, kan wel nog steeds een machtiging gevraagd worden aan de rechtbank, maar dan wel op tegenspraak en niet eenzijdig. Dit wil zeggen dat de rechten van verdediging gewaarborgd zijn en dat de eigenaars de mogelijkheid hebben zich te verdedigen voorafgaandelijk aan de mogelijke toegang.

3. Het Grondwettelijk Hof bepaalt ten slotte ook dat een fotoregistratie enkel kan met uitsluiting van elementen die tot de privésfeer behoren. Ook hier kan de eigenaar zijn rechten laten gelden en zich verzetten tegen bepaalde beeldvorming.

Het arrest van het Grondwettelijk Hof kan bekomen worden op het secretariaat van onze vereniging of op de website van het Grondwettelijk Hof www.const-court.be.

Er is nog een procedure aanhangig bij de Raad van State tegen het Besluit van de Vlaamse regering van 16 mei 2014 betreffende de uitvoering van het Onroenderfgoeddecreet. Verdere juridische acties worden nog onderzocht.

Voor de toepassing van de krijtlijnen, geschetst door het Grondwettelijk Hof, zal het van belang zijn te kunnen beschikken over concrete gevallen. Leden die menen hiervoor in aanmerking te komen worden uitgenodigd om hun gegevens te bezorgen, zodat de vzw Historische Woonsteden & Tuinen een inzicht kan hebben in de mogelijke problemen die zich stellen, hetgeen haar verdere besprekingen met de overheid kan ondersteunen. Ook is het van belang om snel te reageren bij eventuele beslissingen en briefwisselingen etc. nu hieraan gevolgen kunnen verbonden zijn, dewelke op korte termijn van toepassing zijn. De vzw Historische Woonsteden & Tuinen kan haar leden bijstand bieden, desgevallend ook doorverwijzen naar experts terzake.

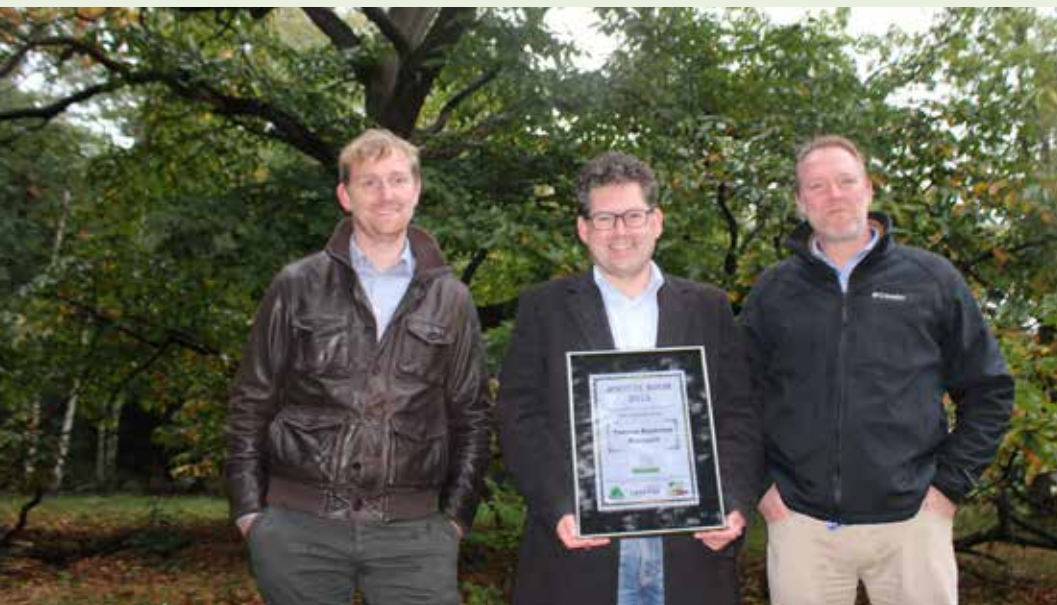
[Bos]

mooisteboom.be

Limburg heeft de mooiste boom van Vlaanderen 2015

Auteur: Danny Vermeijen, pr consultant Landmax

De kastanjeboom staat in een oude voormalige boomgaard. In de tweede helft van de 18^e eeuw was hier een jeneverstokerij (1793) gevestigd.

Ook is er het verhaal dat er ooit een verdachte werd opgeknoopt die deel zou uitmaken van de legendarische bokkenrijders. De degen van deze verdachte ligt nog steeds in Overpelt.

Levend geschiedenisboek

“De echte sterren in onze bossen zijn natuurlijk de bomen”, aldus Marleen Evenepoel (administrateur-generaal van Agentschap Natuur en Bos).

Het publiek was zeer gecharmeerd door deze boom en ook de jury vond de schoonheid van de boom indrukwekkend. Een levend geschiedenisboek waarbij de knokige vorm laat zien dat de boom heel wat gevechten met de natuur en zijn bewoners heeft uitgevochten de afgelopen honderden jaren.

Ereplaatsen

Een gedeelte tweede plaats ging naar de knots uit Bonheiden en de bloggende beuk Leopold uit domein de Renaissance in Malle.

Race naar de winst

Tijdens de zomermaanden dienden eigenaars uit alle provincies hun boom in als kandidaat ‘mooiste boom van Vlaanderen 2015’.

Enkele weken geleden werd vervolgens de shortlist bekend gemaakt met de 10 kandidaat-winnaars. Een shortlist die bomen in alle maten en soorten combineerde en die verdeeld was over heel Vlaanderen. Al snel bleken de gemeenten, waar de bomen stonden, en de eigenaars hun schouders onder de

Winnaars Overpelt:
v.l.n.r. Sander Jansens,
Jaak Fransen,
Raf Kempen
© Danny Vermeijen

v.l.n.r. Jaak Fransen (burgemeester), Rik Röttger (deputatie Antwerpen), Yannick Krikke (Overpelt), Sander Jansens (Landmax), Marleen Evenepoel (ANB), Christophe Lenaerts (Landelijk Vlaanderen) © Danny Vermeijen

Op woensdag 14 oktober werd voor het eerst de titel van ‘mooiste boom van Vlaanderen 2015’ uitgereikt. Een wedstrijd waarmee Landelijk Vlaanderen samen met Landmax en de bosgroepen aandacht willen vragen voor goed bosbeheer.

De titel gaat naar de oude kastanjeboom uit Overpelt.

Deze boom is er een uit een serie van 16 bomen die destijds werden aangeplant in een voormalige boomgaard. Uit de geschiedenis leren we dat de vruchten werden gebruikt voor het brouwen van de Hobosser brandewijn in de jeneverstokerij die hier in de 18^e eeuw was gevestigd.

Foto Malle: Tinneke Iambrechts
Beukenboom (2^e plaats)

Foto Bonheiden: Knots (2^e plaats)

Landmax

totaaoplossing in landbeheer

Vlaanderen
is natuur

We roepen dan ook op om zeker
volgend jaar deel te nemen aan de ver-
kiezing van de mooiste boom van 2016.

Prijs

De winnaar krijgt een boom ter waarde
van € 1.500 inclusief plaatsing,
geschonken door adviesbureau Landmax,
alsook een mooie oorkonde als winnaar
van de verkiezing 2015. Ook de
ereplaatsen 2 en 3 krijgen een oorkonde.
(www.mooisteboom.be)

kandidaturen te zetten. Overal dook de
verkiezing op. Op socialmedia-pagina's
van verenigingen, steden, bedrijven en
uiteraard ook op de sociale media van de
particuliere boseigenaars.

Ook de media deden aardig hun duit
in het zakje om de wedstrijd onder de
aandacht te brengen. Er was heel veel

regionale aandacht van de geschreven
pers, maar zeker ook van lokale televisie-
omroepen.

Meer dan 3.600 mensen brachten hun
stem uit en maar liefst 110.000 mensen
bekeken de mooisteboomverkiezing op
een van de kanalen waar het nieuws
werd verspreid.

webcast
streaming
video services

Contact:

Emmanuel De Groef
Tel: +32 2 709 10 50
manu.de.groef@telemak.com
www.telemak.com

TERRA N.V.
ESTATES MANAGEMENT

**DE NIEUWE AANPAK
VOOR RURAAL
BEHEER**

Landbouw
Bosbouw

Beheer van
onroerende goederen

Advies & ondersteuning

Maximilien de Broqueville
T +32(0)14 37 73 07 • M +32(0)472 58 04 73
'Endardé' • Postel 50 • 2400 Mol • Belgium •
info@terra-estates.be • www.terra-estates.be

[Erfgoed]

Jachtgebied wordt werelderfgoed

Auteur: Landelijk Vlaanderen

Op 4 juli 2015 werd de Par force hunting landscape in Noord-Seeland (Denemarken) erkend door UNESCO als Werelderfgoed, in de categorie "Landschappen die mensen bewust gepland en gecreëerd hebben". Het landschap bestaat uit drie regio's: de bossen van Store Dyrehave en Gribskov en de jachtgronden van Jaegersborg Dyrehave/Jaegersborg Hegn.

© en.wikipedia.org/
wiki/Jaegersborg_
Dyrehave

Het landschap stelt een voorbeeld van "hoe in de 17^e en 18^e eeuw de uitwisseling van Barokwaarden in Europa de ontwikkeling van het landschapsontwerp heeft beïnvloed, en getuigt meer specifiek van de invloed die werd uitgeoefend op de Franse en Duitse ontworpen jachtlandschappen". Dit goed bewaarde Barok jachtlandgoed werd eind 17^e, begin 18^e eeuw voor de Deense Kroon gecreëerd. In deze regio werd de jacht sinds de middeleeuwen beoefend. De heuvelachtige natuurlijke bossen en glooiende landbouwgronden maakten Noord-Seeland perfect als jachtterrein.

In de parforce-jacht, wordt een stuk wild, meestal een hert, achtervolgd door een meute honden, gevolgd door de jagers te paard. Voor het kunnen uitoefenen van de parforce-jacht of chasse à courre was een grote oppervlakte nodig. Wanneer het wild aan het eind omsingeld is door de honden, kwam de eer te beurt aan de koning om het dier af te maken met een handwapen.

Het recht om te jagen was van oudsher voorbehouden voor de adel en werd aan-

zien als cruciaal om militaire capaciteiten en moed op te bouwen in tijden van vrede. Jachtterreinen waren niet enkel van belang omdat wild een belangrijke bron van voedsel was, maar ook omdat de jacht op grof wild (grote wildsoorten van bij ons) een exclusief ritueel van de adel was geworden. Om zijn macht te uitten, voorzag koning Lodewijk XIV in 1661 in de aanleg van honderden jachtwegen voor de chasse à courre toen hij het oude jachtkasteel van Versailles liet restaureren.

Ook de jonge koning Christian V van Denemarken kreeg in Frankrijk tijdens zijn grote tour als kroonprins de smaak van de parforce te pakken. Na zijn kroning in 1670 creëerde hij het parforce-landgoed rond het kasteel van Ibsstrup. Het kasteel en omliggende hertenpark kregen vervolgens de naam Jaegersborg en Jaegersborg Dyrehave, waar de koning ook nog een Hubertus Huis bouwde, dat uiteindelijk vervangen werd door het Kasteel Hermitage in 1736.

Koning Christian V liet alle bosgebieden opdelen door rechte wegen die

elkaar kruisten om zo te komen tot een regelmatig patroon van sterren. Het idee hierachter was dat stilstaande, wachtende jagers, paarden en honden gedurende de jacht een uitkijkpost zouden hebben van waar ze het verloop van de jacht konden volgen en snel konden uitrijden van zodra ze daartoe signaal kregen. Idem kon de koninklijke jachtpartij zo vanop afstand volgen, terwijl de meute en ruiters achter het hert aangingen, en zich dan snel bewogen richting 'curée'. In Jaegersborg Dyrehave wordt de ster 'de wachtplaats' genoemd, gelegen vlak naast het Hubertus Huis.

Het was in dit huis dat de monarch een tragisch ongeluk wachtte. In 1698 stak de koning een hert neer met zijn zwaard, maar het hert viel slecht en kwam terecht op de koning. Daarenboven stampte het dier de koning in zijn been. De koning overleefde weliswaar het ongeluk, maar bleef in een rolstoel tot hij een half jaar later stierf.

De parforce-jacht werd verboden in 1777 bij de opkomst van revolutionaire ideeën. Samen met die veranderingen kwamen in 1805 de bosgebieden onder de hoede van de overheid, volgens dewelke de bossen omheind en gecultiveerd moesten worden. De parforce-paden bleken echter handig voor uitsleep en werden zo gelukkig bewaard. In 1848 werd de absolute monarchie afgeschaft en werden de koninklijke bossen overheids eigendom. Elk jaar nog wordt de jacht er opnieuw tot leven geblazen wanneer de Hubertusruiters over de grachten springen. Toegekeken door een groot publiek...

[Tip voor onder de kerstboom]

Boek 'Ondernemen met natuur'

Misschien zegt de naam Hans Kamerbeek u nog iets, de auteur van het boek 'Waardevol Groen' dat wij enkele jaren terug promootten in ons magazine? In samenwerking met onze Nederlandse zusterorganisatie FPG (Federatie Particulier Grondbezit) en verschillende andere private grondeigenaarsorganisaties bracht hij zopas een nieuw boek uit.

Net als in Vlaanderen heeft de Nederlandse overheid steeds minder middelen voor de uitvoer van steeds grotere doelstellingen voor natuur. Grondeigenaars die iets willen doen voor natuurbeheer moeten dus steeds vindingrijker worden om zelfredzaam te blijven en het beheer op lange termijn te kunnen blijven garanderen. Om grondeigenaars, groot en klein, te inspireren bundelde Hans Kamerbeek in zijn boek allerlei tips om een economisch rendement te halen uit natuur, die met hoogwaardige natuur verzoenbaar kan zijn.

'Ondernemen met Natuur' leest erg aangenaam, door de korte blokken tekst boordevol tips die grondeigenaars daadwerkelijk aanwenden, maar ook de valkuilen. De tips van elk landgoed worden beschreven in slechts enkele pagina's, waardoor de lezer makkelijk kan bladeren en blijven stilstaan bij die tips die hem of haar aanbelangen. Ondanks het feit dat het boek over Nederlandse gebieden handelt, is het leeuwendeel toepasbaar in Vlaanderen. De tips gaan heel ruim en omvatten de aanwending als jachtgebied, recreatieparcours, golf, natuurbegraafplaatsen enz. Wij kunnen u dit boek zeker aanraden.

"Natuurbeheerders zorgen voor de instandhouding van ons mooie, cultuurhistorische landschap en voor recreatiemogelijkheden in het landelijk gebied. Daar heeft iedereen baat bij. Grondeigenaren hebben daar wel een gezonde financiële basis voor nodig. Deze publicatie biedt een overzicht van de vele mogelijkheden waarmee eigenaren hun grond rendabel proberen te maken.

De overheid trekt zich de laatste jaren terug als subsidiegever voor natuur en landschap. Dit nieuwe beleid dwingt natuurbezitters om minder afhankelijk te worden van overheidssubsidies en vraagt om creatieve oplossingen. Deze publicatie biedt voor het eerst een totaaloverzicht van bijna 350 verdienmodellen en besparingsmogelijkheden. In 24 interviews vertellen particuliere landgoedeigenaren en terrein behorende organisaties hoe zij in de praktijk komen tot een gezonde bedrijfsvoering. De essentie van het boek luidt: Er kan heel veel! Natuurbeheer kan zonder subsidie, dat illustreren diverse landgoederen. De toekomst ligt in multifunctionele natuur: hoe meer functies groen heeft, hoe minder afhankelijk ze is van subsidies en politieke maatregelen."

Boekinformatie

Ondernemen met natuur. Tips voor Grondeigenaren |
Hans Kamerbeek | 208 blz. | 22 x 28 cm | genaaid gebonden
ISBN 978-90-5345-505-0 | € 29,95 | te koop op
www.matrijs.com en in de boekhandel

MEERSMAN & VAN KEER

ADVOCATENASSOCIATIE

Gespecialiseerd in:

- Landbouwwrecht en de Pachtwet
- Dieren: Koop - Verkoop - Aansprakelijkheid
- Milieurecht - Milieuvergunningen
- Eigendomsrecht
- Bouwrecht - Stedenbouwkundige vergunningen
- Familierecht, Erfrecht en Huwelijksvermogensrecht

Tel. 09 225 80 30

Willem Tellstraat 22, B-9000 GENT
Fax 09 225 73 26 - meersman.vankeer@adv-mvk.be

www.adv-mvk.be

Mr. S.F.F. van Heemstra LLM
werkt bij Savills Nederland.
Voor deze scriptie is de
Geoffrey Cragghill Memorial
Scholarship toegekend.

[Natuur]

Effecten van het uitzetverbod van vogels voor de jacht

Tekst: Friso van Heemstra - Bron: de landeigenaar NL

Fazant in het veld
© Pixabay

Onderzoek toont aan dat sinds de invoering van het fok- en uitzetverbod voor fazanten en patrijzen de biodiversiteit is afgenomen, dat drijfveren voor habitatoptimalisatie verdwenen en dat daarmee in de loop der tijd banen zijn verdwenen, inclusief bijbehorende specialistische kennis.

Onderzoekgrondslag

Enige tijd geleden ontvingen ruim 1000 leden van de FPG (Federatie Particulier Grondbezit) een uitnodiging voor deelname aan een enquête over het veranderde gebruik van de aan hen toevertrouwde gronden ten behoeve van de jacht. De enquête vormde het sluitstuk van het masterscriptieonderzoek van de auteur van dit artikel, ter afronding van de master Rural Estate Management aan de Royal Agricultural University in het Britse Cirencester. De enquête is ingevuld door 156 FPG-leden.

Dankzij de waardevolle informatie die daarmee is vergaard, konden er conclusies getrokken worden die met de thans beschikbare literatuur niet sluitend te onderbouwen waren. In dit artikel zullen de belangrijkste resultaten van het onderzoek de revue passeren.

In het onderzoek stond de wens centraal om uit te vinden wat de impact is (geweest) van het uitzetverbod van fazanten en patrijzen, zoals dat in 1993 werd ingevoerd. Vanaf 2000 werd dit landelijk op gelijke wijze gehandhaafd, op zowel de biodiversiteit als op de lokale economie op en rondom landgoederen en boerderijen.

De wens om dit uit te vinden werd aangewakkerd door het waarneembare verschil in biodiversiteit tussen het Nederlandse buitengebied en dat van het Verenigd Koninkrijk. Daarbij werd de nieuwsgierigheid gewekt of dit op enige wetenschappelijk aantoonbare wijze gestimuleerd wordt door het recht om fazanten en patrijzen uit te zetten ten behoeve van de jacht. Tijdens dit onderzoek deed zich de unieke mogelijkheid voor om de kennis van en over beide landen te combineren.

Per jaar worden voor de commerciële jachten in het Verenigd Koninkrijk 35 miljoen fazanten en patrijzen grootgebracht en uitgezet. Slechts 37,5% van deze vogels komt uiteindelijk door een geweer om het leven.

Deze cijfers staan in geen verhouding tot de geschatte 175.000 fazanten en patrijzen die jaarlijks in Nederland werden uitgezet voordat het verbod van kracht werd. Toch bestond het vermoeden dat deze praktijken een katalysator waren voor zowel de werkgelegenheid als de biodiversiteit als gevolg van de gecreëerde of geoptimaliseerde 'wildhabitats'.

Methode

Om de impact van het verbod te onderzoeken is een internationaal literatuuronderzoek uitgevoerd, alsook voornoemde enquête gehouden onder de FPG-leden.

Vóór het verbod

Voordat het fok- en uitzetverbod van fazanten en patrijzen van kracht werd, werd op 93,6% van de gronden gejaagd. Op 51,3% van deze gronden werd gevoerd en werden habitats geoptimaliseerd. Bij 39,7% van de respondenten werd betaalde arbeid verricht ten behoeve van de jacht.

De meerderheid (64,7%) organiseerde twee of meer jachtdagen per jaar, waarbij 43,5% aangaf 25 of meer fazanten en patrijzen te schieten.

Het aantal waarnemingen van broedende fazanten en patrijzen in Nederland nam significant af

Na het verbod

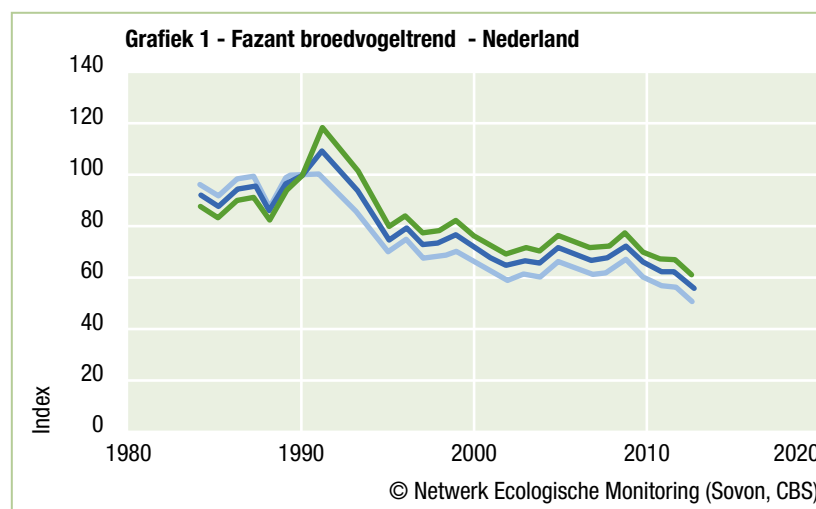
In de periode die volgde op het verbod, en de landelijke strenge controle op de naleving daarvan sinds 2000, gebeurde er iets opmerkelijks. Het aantal waarnemingen van broedende fazanten en patrijzen in Nederland nam significant af, ook al was er sinds de jaren 50 een daling in aantallen zichtbaar (grafiek 1 en 2). Bekend is dat door subsidies, ruilverkaveling en nieuwe landbouwtechnieken gronden effectiever werden benut na het einde van de Tweede Wereldoorlog, maar een dalende trend als deze was nooit eerder zo duidelijk waarneembaar.

Aangezien deze groep een aanzienlijk gedeelte van het particuliere grondbezit in Nederland vertegenwoordigt en de objectiviteit van het onderzoek naar grondgebruik, inspanningen en waarnemingen van groot belang werd geacht, kwam deze groep als meest representatief uit de bus, wat werd bevestigd in de resultaten.

Het volgende respondentenprofiel kon worden afgeleid uit de informatie:

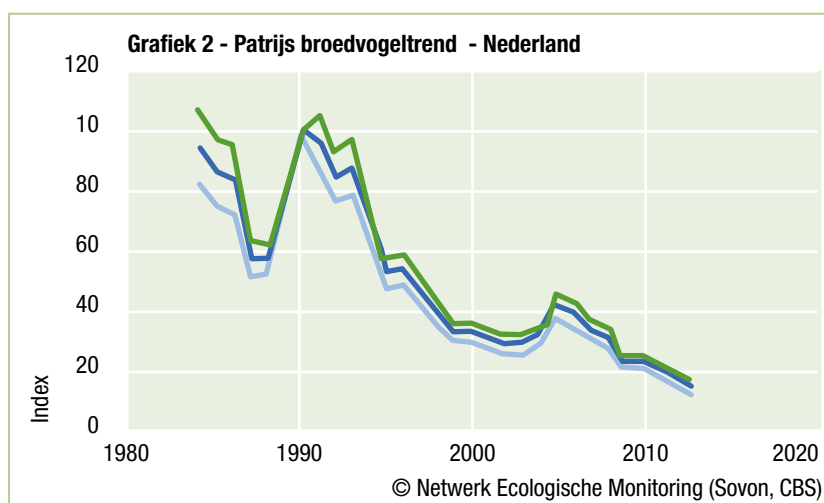
- 65,4% gaf aan eigenaar-gebruiker te zijn
- de omvang van het eigendom was praktisch gelijk verdeeld
- 59% heeft de gronden drie of meer generaties in bezit
- de respondenten waren gelijk verdeeld over de provincies, met twee uitzonderingen op de regel: Gelderland (27%) en Overijssel (19%) waren oververtegenwoordigd
- 80,2% van de respondenten was 50 jaar of ouder
- 34,6% bezoekt geen jachtdagen (meer)
- Op 6,4% van de gronden 'werd niet' en op 9% van de gronden 'wordt niet' gejaagd

Voorts werden er actief beschutting en/of voedsel biedende gewassen verbouwd en akkerranden aangelegd en/of werd er aan predatiecontrole gedaan. Dit terwijl er destijds slechts bij 15,4% van de respondenten meer dan 50-100 vogels werden uitgezet en slechts 14,1% zei 100 of meer vogels uit te hebben gezet in die tijd. 51,9% zei zelfs helemaal geen vogels uit te hebben gezet, waarbij moet worden opgemerkt dat de 34,6% van de respondenten die niet of niet meer jaagt is oververtegenwoordigd in dit percentage.

Haas © Pixabay

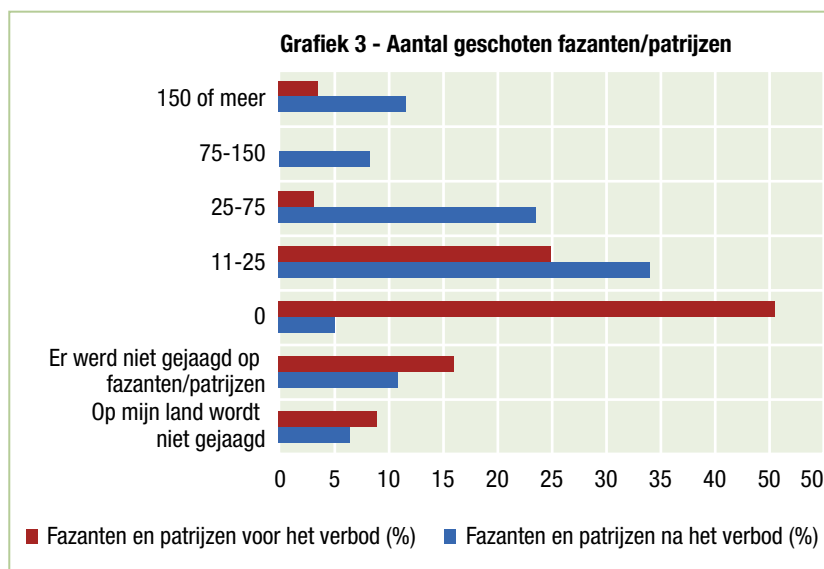

Deze waarnemingen worden volledig ondersteund door de uitkomsten van de enquête, waarbij ook de boodschap van 73,1% van de respondenten was dat zij vermoeden dat destijds andere vogel- en zoogdiersoorten profiteerden van habitatverbeterende maatregelen, voeren en predatiecontrole.

Weide- en zangvogels, fazanten, patrijzen, hazen en wilde eenden werden significant minder waargenomen nadat het verbod van kracht werd, terwijl deze afname praktisch gespiegeld wordt door de significante stijging van het aantal waarnemingen van ganzen en predatoren, zoals vossen, dassen, marters en roofvogels.

Als men deze gegevens afzet tegen de overige uitkomsten van mijn onderzoek, lijkt een kentering te zijn blootgelegd.

Uit de overige uitkomsten bleek namelijk dat het aantal geschoten fazanten per seizoen drastisch afnam. Op 70,5% van de gronden wordt nu geen fazant meer geschoten en nog maar 4,5% schiet momenteel meer dan 25 fazanten per jaar. Ook bleek dat het aantal georganiseerde jachtdagen gemiddeld halveerde. Het percentage van de gronden waar geen jachten georganiseerd wordt verdubbelde en 79,9% van de respondenten organi-

seert niet meer dan twee jachtdagen per jaar. Een derde uitkomst is dat praktisch alle betaalde arbeid ten behoeve van habitatoptimalisatie en predatiecontrole tot een minimum werd teruggebracht, op 1,3% van de respondenten na (grafiek 4).

Alhoewel andere factoren, zoals nieuwe landbouwmethodes en ziekten als myxomatose onder konijnen, niet uitputtend konden worden onderzocht, wijzen de uitkomsten in dezelfde richting: ook al werd er slechts een relatief klein aantal fazanten uitgezet voordat het verbod van kracht werd, het staken van habitatoptimalisatie en het illegaal worden van voeren en algemene predatiecontrole heeft zeer zeker aantoonbare gevolgen gehad voor zowel de biodiversiteit als de werkgelegenheid (grafiek 4 & 5).

Jacht heeft positief effect

Gecombineerd met de literatuurbevindingen lijkt dit onderzoek wetenschappelijk aan te kunnen tonen dat, in een tijd waar de jacht politiek en maatschappelijk onder vuur ligt, de aanwending van gronden ten behoeve van de jacht bewijsbaar positieve gevolgen heeft (gehad). Dit is geheel in lijn met de uitkomsten van herhaaldelijk onderzoek in het Verenigd Koninkrijk, waar de commerciële jachtpraktijk geacht wordt voor £ 2,5

miljard bij te dragen aan de economie en waar zelfs de Royal Society for the Protection of Birds (RSPB) publiceert dat de bijdrage die progressieve jachten kunnen leveren aan de overleving van bedreigde diersoorten aanzienlijk is.

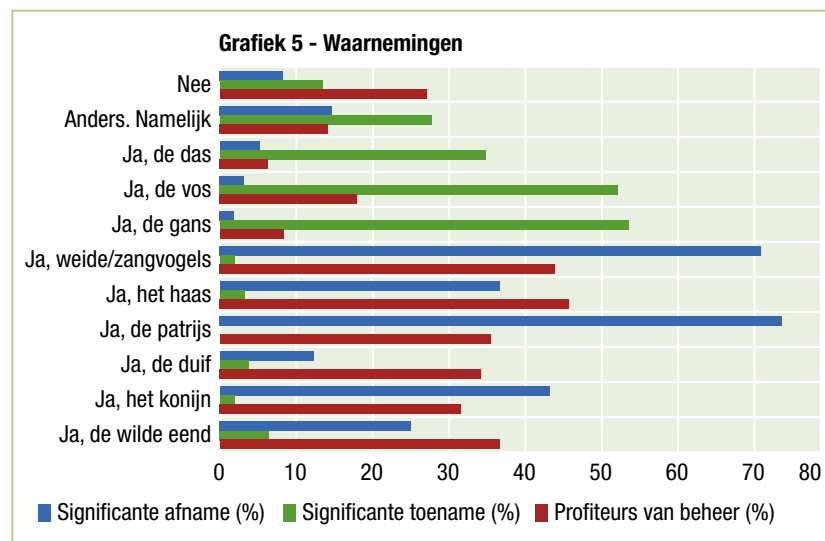
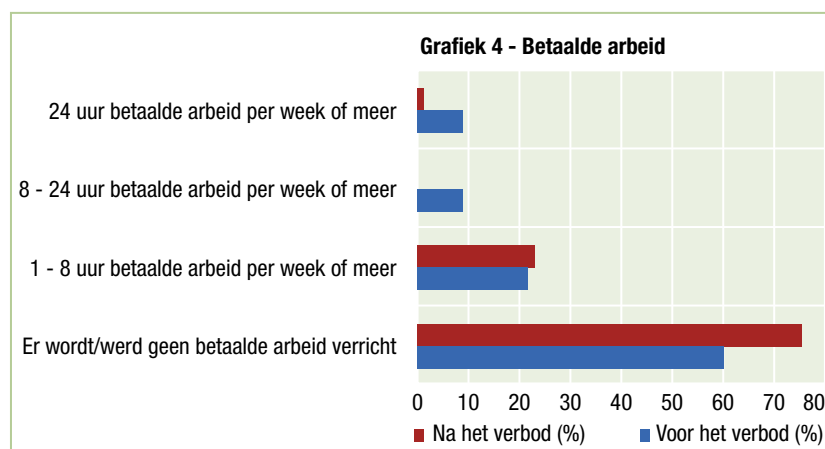
In het Verenigd Koninkrijk wordt twee derde van het buitengebied in meer of mindere mate aangewend voor de jacht, wat vergelijkbaar is met de huidige verhouding van het buitengebied dat Nederland kent. De kansen lijken dan ook gelijk. Echter, waar in het Verenigd Koninkrijk nog steeds de heersende leer is dat een geïntegreerde aanpak van uitzetten, habitatoptimalisatie en predatiecontrole de biodiversiteit ten goede komt, lijkt men in de Nederlands deze gedachte uit het oog te hebben verloren.

Conclusie

Ook al is een directe vergelijking tussen de commerciële jachtpraktijk in het Verenigd Koninkrijk en de traditionele jachtpraktijk in Nederland niet volledig mogelijk, de onderzoeksuitkomsten tonen aan dat sinds

de invoering van het fok- en uitzetverbod de biodiversiteit is afgenomen, dat drijfveren voor habitatoptimalisatie verdwenen en dat daarmee in de loop der tijd banen zijn verdwenen, inclusief bijbehorende specialistische kennis.

De significante afname van het aantal waargenomen en geschoten fazanten staat in geen verhouding tot de beperkte uitgezette aantallen voordat het verbod van kracht. Alles wijst erop dat een gebrek aan beschutting en voedsel, gecombineerd werd met de illegaal geworden bestrijding van vele predatoren zijn weerslag heeft gehad op veel meer soorten dan alleen de fazant en de patrijs. Dat rechtvaardigt mijns inziens de conclusie dat de gebalanceerde aanwending van het buitengebied ten behoeve van de jacht, door middel van een legale geïntegreerde beheersaanpak, in het voordeel werkte van vele andere vogel- en zoogdiersoorten die in toenemende mate onzichtbaar worden in het Nederlandse buitengebied.

[Bos]

Auteur: Maurits de Groot, Projectmedewerker
Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos

De Marteloscope

Een trainingsmethode voor duurzaam, multifunctioneel bosbeheer

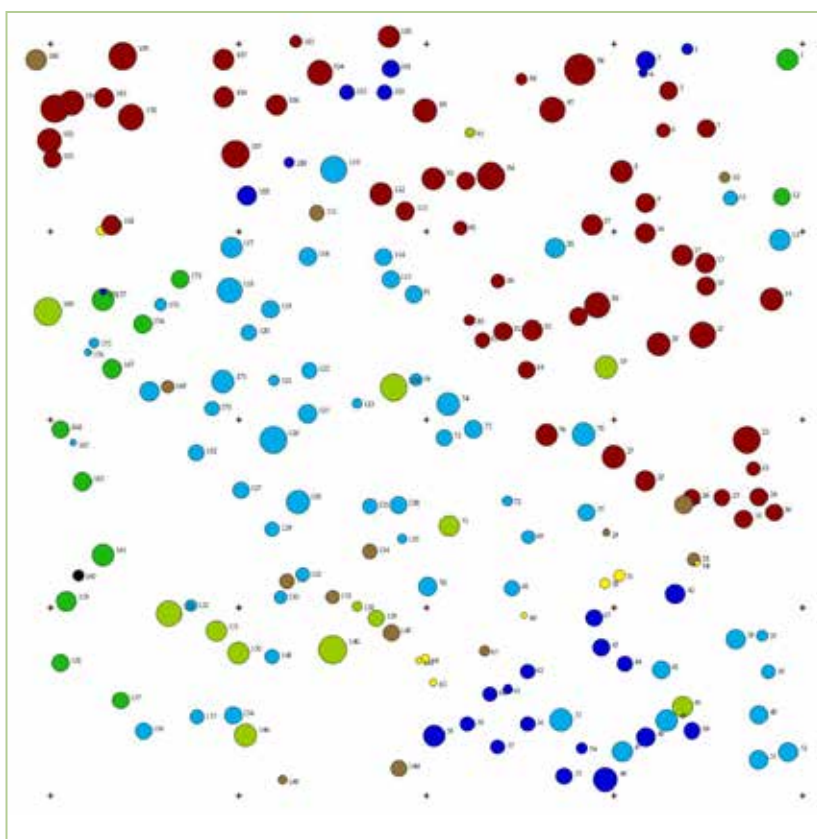
Op 8 oktober 2015 vond de jubileumbijeenkomst van Pro Silva Nederland plaats in Boswachterij Oostereng van Staatsbosbeheer in Wageningen (NL). Naast de gebruikelijke discussies werd ook het concept van de 'marteloscope' besproken. In de Wageningse bossen is een marteloscope uitgezet en de aanwezigen konden met dit trainingshulpmiddel kennis maken. Naast de introductie van de marteloscope en de gevoerde discussies was deze dag bovenal een geschikte mogelijkheid om nieuwe contacten te leggen en te onderhouden.

Wat is een marteloscope?

De marteloscope is een middel om gebruikers te trainen in het schalmen (blessen) van bosbestanden. Via deze methode is te voorspellen wat het economische en ecologische effect is van de beheermaatregel zonder dat de ingreep uitgevoerd hoeft te worden. Het woord 'marteloscope' komt van het Franse woord 'martelage', wat in het Nederlands 'hameren' of 'blessen' betekent. Het concept is ontwikkeld door de Association Futaie Irrégulière (AFI), een vereniging van private Franse bosbeheerders. De marteloscope is te gebruiken in een 'individueel uitkapsysteem'. Dit is wat wordt bevorderd door te dunnen. Een groepskap kan logischerwijs niet worden nagebootst.

Wat is Pro Silva?

Pro Silva heeft afdelingen in 25 verschillende landen en fungeert vooral als discussieplatform over praktisch bosbeheer. Om dit doel te bereiken worden er excursies georganiseerd naar verschillende bostypes en situaties. De 'Pro Silva gedachte' streeft naar een evenwicht tussen ecologie en economie waarbij wordt uitgegaan van het ecosysteem met de daaraan verbonden processen. Men is op zoek naar efficiëntie en bedrijfszekerheid. Ook flexibiliteit in het licht van zowel houtproductie als klimaatverandering is een belangrijk aspect. Wanneer continuïteit van beheer en diversiteit in structuur en boomsoortensamenstelling kan worden gehandhaafd zijn we een stap dichterbij stabiele bosstructuren met veelzijdige functies. (Meer info: www.prosilvaeurope.org)

Legend

- Douglas fir
- Sitka spruce
- Norway spruce
- Larch
- Hemlock
- Ash
- Oak
- Alder
- 0

Marteloscope Training Map (www.selectfor.com,
Training services for continuous cover forest management)

De marteloscope bestaat doorgaans 1 ha bomen vanaf een zekere lengte opgemeten en door middel van een gps gekarteerd. Deze inventarisatie richt zich niet alleen op de locatie en aanwezigheid van de bomen maar ook op de ecologische en economische waarden die deze boom in de opstand vertegenwoordigt. Om de ecologische waarde te

bepalen wordt onder andere gekeken naar het aandeel dood hout en de mate van nestgelegenheid. Voor het bepalen van de economische waarde wordt een algemene kwaliteitsaanduiding aan de boom gegeven. Hierbij wordt rekening gehouden met onder andere dikteverloop, kromming, draaigroei, aandeel noesten, mate van betakking en de vitaliteit van de kroon.

Iedere boom binnen het plot wordt voorzien van een identificatienummer. Alle gegevens van de bomen worden opgenomen in een database. Een computermodel berekent dan de huidige aanwezige ecologische en economische waarden. Na een introductie over het beheerssysteem dat wordt toegepast binnen de betreffende organisatie, krijgen de deelnemers, meestal in groepjes van twee, de kans om een fictieve dunning uit te voeren binnen het bosperceel waarop de marteloscope is uitgezet. De nummers van de bomen die de deelnemer wil laten oogsten dienen te worden genoteerd, alsmede ook de reden hiervoor. Na afloop worden deze nummers ingevoerd in het bijbehorende computerprogramma. Hieruit komt een gedetailleerd overzicht van de economische, ecologische en bosbouwkundige gevolgen van deze dunning. Naderhand kunnen de deelnemers discussiëren over de keuzes die zij gemaakt hebben.

De marteloscope kan voor verschillende doeleinden worden ingezet. In de eerste plaats is het een 'trainings-tool' voor bosbeheerders.

Door hun keuzes te evalueren kan worden geleerd van de gekozen ingrepen en kunnen verschillende scenario's worden nagebootst. Omdat het computerprogramma de resultaten weergeeft van de geplande ingrepen kan worden 'gespeeld' om een ecologisch of economisch optimaal resultaat te verkrijgen. De persoon die de fictieve dunning uitvoert kan kiezen op welk aspect van bosbeheer hij zich focust. Een marteloscope kan worden ingericht juist om de ecologische of de economische kunde te testen.

Monitoring

De marteloscope moet om de 2 jaar opnieuw worden ingemeten om de waarden 'up to date' te houden. Hierdoor kan de marteloscope ook worden gebruikt als monitoringsinstrument om de ontwikkeling van de bosopstand in kaart te brengen. Bij het opzetten van de marteloscope worden alle bomen, en eventueel ook dieren en andere ecologische waarden, genummerd en in kaart gebracht. Deze gegevens kunnen bijvoorbeeld worden gebruikt om het groeigedrag en de concurrentiedynamiek te beschrijven.

Verschillende parameters

Bij het opzetten van een marteloscope wordt rekening gehouden met verschillende algemene en specifieke parameters. De specifieke parameters zijn afhankelijk van de functie van de marteloscope, maar de algemene parameters zullen altijd moeten worden opgenomen.

Er moet worden gestart met het bepalen van het 'stamtal per hectare'. Dit is het aantal bomen op 1 ha bos en wordt gebruikt om de dichtheid van het bos meetbaar te maken. Van iedere boom wordt de diameter opgemeten. Hiermee kan het grondvlak worden bepaald. Het grondvlak is de oppervlakte van alle bomen (van het transversaal vlak) op 1,3 m hoogte bij elkaar opgeteld. Het grondvlak van een gemiddelde opstand ligt tussen de 35 en de 45 m² per ha. Bij licht-minnende soorten zoals eik en lariks zal het grondvlak lager zijn dan bij schaduwverdragende soorten zoals beuk en douglas. Door deze gegevens te combineren met de volkomenheidsgraad en de bijgroei cijfers kan het huidige volume en de volumetoename in de voorliggende periode worden berekend.

Van iedere boom wordt de sociale klasse genoteerd. In veel gevallen is dit op te delen in overheersend, heersend, medeheersend, beheerst, onderstandig en dood. De sociale klasse geeft de situatie van een boom aan ten overstaan van de opstand. Hiermee worden de groeimogelijkheden en overlevingskansen ingeschat.

De houtkwaliteit geeft inzicht in de potentiële economische waarde nu en in de toekomst, afhankelijk van de keuzes bij het hameren. De boom wordt ingedeeld in een bepaalde kwaliteitsklasse, lopende van Klasse F, de hoogste kwaliteit voor bijvoorbeeld fineer, naar A, B, C, D, E en F. Dit systeem van kwaliteitsklassen komt van het meest gebruikte Duitse model.

Samenvattend

Een marteloscope geeft inzicht in de financiële en mogelijk ook ecologische gevolgen van ingrepen en bosbouwkundige processen. Hij kan worden gebruikt voor training maar ook voor monitoring. Wanneer er is gedund is de marteloscope een tijd lang onbruikbaar. Hierdoor is het verstandig verschillende marteloscopen aan te leggen zodat er altijd een kan worden gebruikt. De marteloscope kan bijdragen tot een duurzamer houtoogst-systeem. Bosbouwers worden gestimuleerd zich te verdiepen in de keuze die wordt gemaakt bij het wegnemen van een boom. Door het gebruik van dit trainingsinstrument wordt meer inzicht verworven in de bosbouwkundige en financiële gevolgen van een dunning. Hierdoor zullen er betere en doorzichtere keuzes worden gemaakt.

Laat je bos & beheren & renderen!

ooo
Landmax
NATUURMAKERS

FULL SERVICE ADVIESBUREAU VOOR BOS- EN NATUURBEHEER

Ontdek meer op
www.landmax.be

[Natuur]

Vijverherstel op Kasteeldomein Duras

Een voorbeeldproject voor de realisatie van Europese Natuurdoelen

Auteur: Maurits de Groot, projectmedewerker - Aanspreekpunt Privaat Beheer - Natuur en Bos
Speciale dank aan: Ghislain de Liedekerke, Eigenaar / Joke Rymen, Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren / Tom Verschraegen, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)

De eigenaar van het kasteeldomein Duras realiseerde op het domein, in samenwerking met het Regionaal Landschap, het Agentschap voor Natuur en Bos en Landelijk Vlaanderen, het Vlaamse QuickWin Natura 2000-project 'Herstel historisch vijvercomplex'. Het domein, gelegen in het intensieve landbouwgebied van Haspengouw, is dankzij de eigenaren generatie na generatie bewaard gebleven en herbergt voor de streek belangrijke natuur.

Degradatie

Het voorbije decennium groeiden de twee bijzonder waardevolle kasteelvijvers dicht met boswilgen, waardoor het open water stilaan verdween. Het waterpeil van de vijvers kon niet meer gestuurd

worden door een defect in het op- en afslaatsysteem en lekkende dijken. Ook het voormalig hooiland tussen beide vijvers raakte bebost. Om de Europese natuurdoelen aan het historische vijvercomplex op het kasteeldomein van Duras te realiseren, diende de eigenaar samen met de partners het natuurproject in. De focus van de inrichtingswerken lag op vijverherstel, maar met bijzondere aandacht voor de aanleg van grasland, ruigten en moerashabitats over een oppervlakte van 10 ha.

Hersteldoelen

Het herstel van de vijvers en de aanliggende graslanden en moerashabitats heeft drie verschillende hoofddoelen, zijnde:

- Realisatie habitat 3150 'voedselrijke, gebufferde wateren met rijke waterplantvegetatie
- Realisatie habitat 6430_fh 'voedselrijke en soortenrijke ruigten langs waterlopen en boszomen, moeras-spirearuigten
- Realisatie leefgebied voor aanwezige vleermuispopulaties

Procedure

Het projectplan werd ingediend bij ANB op 21 juli 2013. Op 11 september 2015 vond de definitieve oplevering plaats en waren daarmee alle werken uitgevoerd. In deze periode is er veel gebeurd. Er moesten verschillende vergunningen worden aangevraagd, onder andere de

Geschiedenis van het kasteeldomein

Voor dit kasteel er stond, hadden de heren van Duras op de plaats van het huidige kasteel al een waterburcht. Sinds wanneer is niet precies bekend, maar uit de archieven blijkt dat hier reeds een kasteel stond in 1102. Van de graven van Duras was reeds een eeuw voordien al sprake. Verschillende keren in de geschiedenis werd het kasteel belegerd, verwoest en telkens terug opgebouwd. Historische families als van der Noot, d'Oultremont en de Liedekerke hebben aan het domein zijn ziel gegeven. In al die eeuwen is het kasteel nooit verkocht, maar steeds door erfenis in de volgende generatie overgegaan. Dankzij de verantwoordelijkheidszin van de graven Etienne en Bertrand de Liedekerke kunnen hun neef Ghislain en zijn jonge echtgenote Gabrielle deze prachtige familietraditie voortzetten. Het park in landschappelijke stijl en de indrukwekkende moestuin met oranjerie, allebei in verschillende fasen tot stand gekomen, liggen bij het kasteel. Zijn voorkomen, zijn ontstaan en zijn interessante evolutie maken van Duras een kasteeldomein van Europees niveau.

ontheffing op het ontbossingsverbod, een stedenbouwkundige vergunning en een machtiging voor werken aan de waterlopen. De werken moesten eerst worden aanbesteed via een offerteaanvraag.

Kosten

De investering in het vijverherstel bedroeg ongeveer € 22.500. De eigenaar droeg 10% van de kosten, het resterende bedrag werd door middel van de aangesproken subsidiemogelijkheid gefinancierd. De kosten voor het project zijn als volgt verdeeld:

- Herstel op- en aflaatstelsel vijvers (buizen): € 2.000
- Kappen houtopslag op vijverdijken: € 12.000
- Herstel vijverprofiel (verwijderen houtopslag in vijver, geultje graven, grondverzet in functie van herstel dijken): € 4.500
- Herstel hooiland (kappen houtopslag, bosfrezen, nivelleren): € 4.000

Inrichtingswerken

De op- en aflaatssystemen van de vijvers zijn hersteld, deels door het aanleggen van een verbindingssloot tussen beide vijvers, een uitlaatconstructie naar de naastliggende beek en een duurzame uitlaatconstructie met een T-buis. In de volgende alinea's worden de verschillende inrichtingswerken toegelicht.

De dijken die rond de twee vijvers zijn gelegen zijn volledig vrij gemaakt van

houtige beplanting. Ook zijn de wortels door middel van een kraan uit de grond verwijderd. Op een van de dijken is het hooghoutbeheer omgezet naar hakhoutbeheer met snelle frequentie om:

1. windwerking op het systeem toe te laten
2. predatie van rechtbekken en roofvogels vanuit de rand te verminderen
3. de buffer met straatzijde te behouden

In functie van het dijkherstel zijn graafwerken uitgevoerd. De dijken waren ondergraven en afgekalfd. Daarnaast hebben het verwijderen van de stronken en de oogstwerkzaamheden ervoor gezorgd dat de dijken bijkomend beschadigd zijn geweest. Daarom werden de dijken doorgespit met de kraan en geherprofileerd om ze terug in vorm te brengen. De dijk heeft bovenaan een diameter van 4m zodat hij voldoende stevig is en goed onderhouden kan worden. De taludhelling bedraagt 30%, hierdoor kan worden gemaaid met een maaibalk. Waar de dwarsdijk op de langsdijk aansluit is een ruime draaicirkel ($r = 15m$) voorzien voor de maaimachine. Onderaan de oevers volgt een glooiende afwerking. De dijken zullen niet worden ingezaaid met een gras- of bloemenmengsel, de begroeiing zal spontaan evalueren.

Om het vijverprofiel te herstellen is doorheen de vijvers, noord-zuid georiënteerd, een grachtje uitgegraven om de volledige

afvoer van de vijver te verzekeren. In de vijvers is de afviskom afgegraven in een straal van 8m vanaf het T-stuk zodat de vijver volledig visvrij gemaakt werd. Alle opslag (voornamelijk wilg) is uitgelierd en verwijderd. In deze fase zit er geen water meer in de vijver. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het zijn dat er voor dat soort werken rijplaten nodig zijn.

Het hooiland tussen beide vijvers is in zijn oude glorie hersteld. Tussen beide vijvers is het hout gekapt om een open ruimte tussen beide vijvers aan de noordzijde te realiseren. Bij het terugzetten van de houtopslag (veelal wilg) is het struweel afgezaagd en verwijderd. Nadat alle takmateriaal werd verwijderd, is het volledige perceel met een bosfrees bewerkt tot op een diepte van 20 cm. Aansluitend op het bosfrezen werd geëgaliseerd.

Evaluatie van de werken

Gedurende de herstelperiode zijn er een aantal zaken van belang geweest. De vijvers moesten worden droog gezet en droog gehouden tijdens de werken. Men moest in gedachten houden dat de kosten zullen stijgen wanneer de locatie minder goed bereikbaar is! Om verstoring te beperken moesten de werken worden uitgevoerd buiten het broedseizoen, bij voorkeur in de herfst of winter maar niet in de natte periodes om schade te beperken.

Foto links: Vijvers op kasteeldomein Duras
© Tom Verschraegen

Foto midden: Blauwe waterereprijs en gewoon kransblad
© Tom Verschraegen

Foto rechts: Onderzoek INBO-meetnet stilstaande wateren Natura 2000
© Tom Verschraegen

Foto: Watervegetatie met brokkelig kransblad, gewoon kransblad, buigzaam glanswier, kleine lisdodde en blauwe waterereprijs
© Tom Verschraegen

Hiervoor kunnen ook rijplaten worden gebruikt, deze verdelen de belasting van de machines. Soms moeten er echter aangepaste machines worden ingezet met bijvoorbeeld rupsbanden. Omdat de vijvers stevig waren verbost, moesten ook stronken worden verwijderd door uittrekken met een tandenbak, schrederen en afvoeren. Al het houtige afval is gebruikt als biomassa voor energiedoeleinden of compost.

Beheer

Het actief biologisch beheer (ABB) van plassen omvat allerlei maatregelen die de voedselkringloop in het water op een positieve manier beïnvloeden. Het meest doeltreffend is het uitdunnen van de visstand. Hiervoor zijn de op- en aflaatsystemen van groot belang. De vijvers kunnen hiermee worden leeggelaten en de vis kan worden afgevangen. Vis, plankton en algen zullen binnen afzienbare tijd opnieuw de vijver koloniseren. Het is daarom van belang dat deze maatregel wordt herhaald.

Het jaarlijkse beheer van dit type vijvers komt verder neer op het maaien van oeverbegroeiing en het baggeren van de vijver. Hoe vaak deze maatregelen moeten worden uitgevoerd is sterk afhankelijk van de situatie. De ophoping van plantenresten gebeurt sneller naarmate de voedselrijkdom hoger is. Voor resultaten op langere termijn zijn een verlaging van de beschikbaarheid van voedingsstoffen, het behoud van waterplanten, een betrekkelijk geringe hoeveelheid vis en voldoende roofvis van belang.

Wilt u ook iets doen?

De 'QuickWin' heet tegenwoordig 'Investeringsubsidies Natuur' en kan worden aangevraagd bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

Heeft u Interesse om in 2016 een natuurproject uit te voeren op uw eigendom? Neem dan contact op met het APB-NB of kijk op de website van het ANB: www.natuurenbos.be, u vindt meer informatie op de pagina's 'beleid en wetgeving' en 'subsidiën'.

AGRILAND

U bent als eigenaar op zoek naar een aantrekkelijke, klare, transparante en vooral begrijpbare formule voor landbouw op uw gronden? Dan is Agriland NV voor u de beste partner.

Ons doel is niet uitsluitend een financiële optimalisatie te verzekeren, maar ook de band tussen de eigenaar, zijn land en de landbouwwereld te onderhouden. We ondersteunen de vergroening, de lokale werkgelegenheid en vertegenwoordigen u bij de overheid. Kortom, een duurzame en maatschappelijk verantwoorde landbouw.

De beste zorg voor uw grond krijgt u van Agriland NV. Meer info op www.agriland.be

Agriland NV | Avenue Pasteur 25 - 1300 Wavre | tel. +32 16 232 908 | fax +32 16 232 909 | e-mail: agriland@skynet.be

[Natuur]

Soort in de Kijker

Bron: Handboek voor Beheerders, Deel II Soorten

Gevlekte witsnuit libel (*Leucorrhinia pectoralis*)Franjestaart (*Myotis nattereri*)**Classificatie:** Libel, familie der korenbouten**Statuut:** Bijlage II en IV van de habitatrichtlijn, in België met uitsterven bedreigt**Herkenning:** Achterlijf zwart met lichtere vlekken (geel, rood of bruinrood, afhankelijk van geslacht en leeftijd). Deze vlekken zijn groot en beslaan bijna de gehele bovenzijde van de segmenten. De volwassen lichaamslengte is 32-39 mm; de larve is 19-23 mm lang.**Levenswijze:** Jonge gevlekte witsnuitlibellen vliegen weg van het water en zijn te vinden op allerlei beschutte plekken. Larven leven tussen waterplanten in de verlandingszone en overwinteren twee keer. Uitsluipen gebeurt van eind april tot eind juni, maar vooral in mei en begin juni.**Vliegtijd:** De vliegtijd van de gevlekte witsnuitlibel is van eind april tot en met eind juli, met een piek in mei en de eerste helft van juni.**Voortplanting:** Geslachtsrijpe mannetjes bezetten zitposten aan de waterkant en verjagen andere mannetjes die in de buurt komen. Voorbijvliegende vrouwtjes worden direct gegrepen voor de paring. Het vrouwtje zet de eitjes al vliegend af, op plaatsen met veel waterplanten.**Leefgebied:** Verlandingszones in laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen.**Voeding:** In het beginstadium van de larve worden zeer kleine prooien gegeten zoals zoöplankton. De larven in latere stadia prefereren grotere prooien, bestaande uit een breed gamma aan macro-invertebraten.**Beheer:** Heldere en visvrije waterkolom voorzien van opgaande vegetaties, riet of andere helofyten aan de oever.**Classificatie:** Vleermuis, familie der gladneuzen**Statuut:** Beschermd, relatief zeldzaam**Herkenning:** 45-50 mm lang, enigszins doorschijnende aan het einde opgewipte roze oren. Opvallende witte buikvacht. Franje van haartjes aan staart en vlieghuid.**Levenswijze:** 's Zomers leven franjestaarten solitair of in kleine groepjes. Vrouwtjes bevinden zich in kraamkolonies. De kraamkolonies bevinden zich vooral in boomholten. Deze kolonies bestaan over het algemeen uit 20 tot 80 vrouwtjes, met enkele individuele mannetjes.**Overwintering:** De Franjestaart overwintert tussen oktober en april in koele en vochtige plaatsen, als grotten, mijngangen, bunkers, kelders en forten. De soort verblijft het liefst in spleten, maar kan ook hangend aan de muur of plafond worden aangetroffen.**Voortplanting:** De paartijd loopt van de herfst tot de lente. In april en mei verzamelen de vrouwtjes zich in kraamkolonies. In juni en juli wordt één jong per worp geboren. Na een jaar zijn de vrouwtjes geslachtsrijp. Franjestaarten worden maximaal 20 jaar.**Leefgebied:** De franjestaart is een standvleermuis van bebost gebied, hoewel afstanden tot hoogstens 185 km tussen zomer- en wintergebieden bekend zijn.**Voeding:** Jaagt laag bij de grond op kleine insecten. Hij vangt zijn prooi meestal in de vlucht, waarbij hij de prooi met zijn staart naar de bek kan leiden, maar hij plukt ook insecten van begroeiing af.**Beheer:** De Franjestaart gebruikt opgaande lijnelementen om zich door het landschap te verplaatsen. Hij is redelijk schuw tijdens de verplaatsingen. De vliegroutes moeten dus zeker donker gehouden worden.Foto 5: Gevlekte witsnuitlibel
© L.B. TettenbornFoto 6: Franjestaart
© Guido Gerding

[Natuur]

Royal Ostend Golf Club bekroond met prestigieuze 'Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2015'

Auteur: Fonds Baillet Latour

In het idyllisch kader van de Royal Ostend Golf Club (KGC) reikten de heer Carl Decaluwe, Gouverneur van West-Vlaanderen, en baron Jan Huyghebaert, voorzitter van het Fonds Baillet Latour, op 26 oktober de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2015 uit aan de heer Claude Barbier, voorzitter en de heer Boudewijn Van de Maele, bestuurder van de club voor de duurzame omvorming van haar terrein naar een volwaardige 'links' golfbaan naar Schots-Engels voorbeeld.

© Leopold Amey - SBNL

v.l.n.r.:

Dhr. Robert de Graeff
(secretaris Fonds
Baillet Latour)

Bon Jan Huyghebaert
(voorzitter Fonds
Baillet Latour)

Dhr. Carl Decaluwe
(gouverneur
West-Vlaanderen)

Dhr. Boudewijn van
de Maele (bestuurslid
terrein ROG)

Dhr. Claude Barbier
(voorzitter ROG)

Dr. Jurgen Tack
(ex-administrateur-
generaal INBO)

De Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu 2015 wordt georganiseerd door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen, met als nieuwe voorzitter baron Karel Pinxten. Een jury van onafhankelijke milieuexperts, landeigenaren en journalisten, beoordeelt ieder jaar op vastgelegde criteria de projecten die worden ingediend door private landeigenaren.

Baron Edgar Kesteloot, voorzitter van de Belgische koepelstichting en erevoorzitter van SBNL-V, herinnert eraan dat deze prestigieuze prijs van € 25.000 steun biedt aan de projectontwikkelingen en/of het ecologisch beheer van private eigendommen die aangepast zijn aan de milieu-uitdagingen van de 21ste eeuw. Dankzij deze prijs hoopt de Stichting landeigenaars en privébeheerders te motiveren inzake hun ecologisch engagement.

De Royal Ostend Golf Club bestaat sinds meer dan honderd jaar en werd gesticht door Koning Leopold II. Zij maakt deel uit van de Koninklijke Schenking; huidige koning Filip is dan ook erevoorzitter van de club.

Het project werd door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen (SBNL-V) geselecteerd uit vijf genomineerden. De winnaar werd gekozen door een jury van vijf landeigenaren en experts, onder leiding van dr. Jurgen Tack, administrateur-generaal van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek. Gedurende de dag werd baron Karel Pinxten, voormalig minister van Landbouw, benoemd tot de nieuwe voorzitter van de Vlaamse stichting – hij neemt deze functie over van baron Edgar Kesteloot.

De jury was vooral onder de indruk van de volledige integratie van het bijzondere duinenmilieu van West-Vlaanderen in het werk van de golfclub met een sterke verlaging van haar gebruik van water en pesticiden. "Het bestuur en de leden van de golfclub mogen trots zijn op wat zij bereikt hebben: zowel een betere golfervaring als de creatie van een bijzonder duinmilieu hier aan de Vlaamse kust. Zij namen een aanzienlijk risico maar slaagden met vlag en wimpel in hun opzet."

De Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu ontstond 19 jaar geleden. Deze prijs ter waarde van € 25.000 is de grootste erkenning in ons land op het gebied van privaat duurzaam milieubeheer. Ze belooft elk jaar een eigenaar of privébeheerder die zich bezighoudt met de inrichting of het ecologisch beheer van een in België gelegen domein. Deze nationale prijs wordt afwisselend uitgereikt door de Fondation Wallonne pour la Conservation des Habitats en door de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu - Vlaanderen.

Mede ten gevolge van veranderingen in het gewestelijk bestemmingsplan werd in 2003 door de KGCO een milieubeheersplan opgesteld, dat uitgevoerd wordt via een tienpunten- en tienjarenplan. Dit plan heeft als hoofddoel zowel het herstel van een authentieke kust-golfbaan ('links') als progressief en voorbeeldig milieubeheer.

Onderdeel van het tienpuntenplan van de club is onder andere de progressieve reductie van het waterverbruik tot 30.000 m³/jaar, het inzaaien van meer droogteresistente grassoorten, een drastische vermindering van het gebruik van pesticiden en kunstmest én verwijdering van niet-inheemse soorten op het terrein. Daarnaast wordt er intensieve monitoring van het grondwater voorzien en is het maaibeheer op de baan aangepast om zeldzame planten en vogels nieuwe kansen te geven.

Om het milieu te verbeteren inventariseert de club flora en fauna en werkt hij nauw samen met onder andere het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM). Zij zitten samen in een begeleidingscommissie die de club advies geeft over de beste milieuzorg op het terrein. Vanwege de bijzondere ecologische waarde van het gebied werkt de club samen met ANB en hebben zij samen al een eerste 'hole' verbeterd. Bij 'hole 17' zijn nu weer zeldzame planten zoals zeegroene zegge en waterviel terug te vinden in de vernieuwde vochtige duinpanne. Binnenkort gaan deze partners ook aan de slag om bij 'hole 4' een nieuwe waterpartij en duin te creëren.

In 2017 zal de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen de Baillet Latour Prijs voor het Leefmilieu wederom uitreiken tot beloning van een nieuw duurzaam milieuproject in Vlaanderen of Brussel. Meer info kunt u vinden op: www.sbnl-vlaanderen.be.

Binnen het project van de club heeft men ook de leden nauw betrokken; die krijgen nu natuur-educatie aangeboden waardoor alle leden op de hoogte zijn van de bijzondere ecologische waarde van het terrein.

De club zal het prijzengeld van € 25.000 dan ook gebruiken om de komende projecten op de baan versneld uit te voeren. Het certificaat komt in het clubhuis te hangen om de leden te herinneren aan zowel deze prestatie als aan het bijzondere duinlandschap waar de club zijn thuis heeft.

Eervolle vermeldingen en aanmoedigingsprijs voor twee duurzame projecten

De jury en raad van bestuur van de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen reikte eveneens twee Baillet Latour eredijsma's uit aan de heren Stijn Lauwers en Alan Phillips (tevens bestuurder van Landelijk Vlaanderen) voor hun duurzaam milieubeheer. Zij ontvangen elk een aanmoedigingspremie van € 2.500.

- De heer Stijn Lauwers ontving een eredijsma van baron Karel Pinxten voor zijn ecologisch project 'Levend Water De Hoken' bij Neerpelt, een eeuwenoud en zeer waterrijk gebied. Stijn Lauwers combineert hier commerciële populierenteelt met respect voor natuur. Gedurende het project zijn vele kilometers van het oude bevoeiingssysteem hersteld, samen met de historische poelen en vijvers. Dit zeer waterrijke gebied heeft op deze manier opnieuw haar hoge ecologische waarde verkregen.
- De heer Alan Phillips ontving zijn eredijsma voor zijn project 'Scherpenberg – de Hutten', waar hij met buitengewone persoonlijke inzet het

diverse landschap van de Kempen herstelt. Sinds 1995 is hij bezig met verschillende biotopen te bevorderen, van zeer droge landduinen tot vochtige weilanden. Bijna altijd zonder subsidie en door hard werken heeft de heer Phillips een bijzonder stuk Vlaanderen hersteld.

Erkenning voor ambtenaar van verdienste

De Stichting Baillet Latour en de Stichting Behoud Natuur en Leefmilieu Vlaanderen erkennen ook het buitengewone werk van vele ambtenaren die zich inzetten voor de natuur. Dit jaar ging de prijs naar de heer Désiré Paelinckx van het Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO). De winnaar is onderzoeksgroepelider aan het Instituut. Hij wijdde zijn carrière aan de ontwikkeling en systematische optimalisatie van de biologische waarderingskaart in Vlaanderen. Deze kaart is vandaag een van de belangrijkste beleidsinstrumenten voor het natuurbeleid in Vlaanderen.

[Landbouw]

De teelt van vezelvlas

Bron: Vlaams Ruraal Netwerk - Foto's: Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Vlas is een gewas dat al meer dan tienduizend jaar aan de basis ligt van linnen, een stof met bijzondere eigenschappen: het voelt erg zacht aan, is licht en luchtig, is gemakkelijk te kleuren en is heel erg duurzaam. Vlasvezels zijn een van de weinige natuurlijke vezels die nog op grote schaal in West-Europa worden verbouwd. In België zijn de meeste vlasvelden gelegen in de polders en in de leemstreek (in de Vlaamse Ardennen en in Wallonië). Daarnaast wordt er in West-Europa voornamelijk vlas geteeld in Zuid-Nederland en in het noorden van Frankrijk. De weersomstandigheden zijn in deze streken ideaal. Vorig jaar stond in België ongeveer 12.000 ha vlas, waarvan zo'n 3.000 ha in Vlaanderen. België, Nederland en Frankrijk zijn samen goed voor een areaal van 77.000 ha. Door verhoogde interesse van afnemers zit het areaal momenteel in de lift. Vlas wordt op wereldniveau verhandeld; de overgrote meerderheid van het West-Europese vlas gaat naar China en India.

Huidige teelt van vlas

Vlas wordt in maart en april gezaaid, bloeit in juni, wat zorgt voor velden met de typische blauwe, lila en witte bloemen, en wordt normaal gezien geoogst in de tweede helft van juli. Wisselvallig weer met gematigde temperaturen en een sporadische neerslag rekken het bloeiproces van vlas en vormen de ideale weersomstandigheden.

In principe gaat niets van het gewas verloren en gebruikt men, naast de lange en de korte vezel, ook de zaden en de lemen (gebroken houtachtige delen). Lijnzaad wordt vooral gebruikt voor de productie van lijnzaadolie en in brood of veevoeder. De lemen kunnen gebruikt worden om

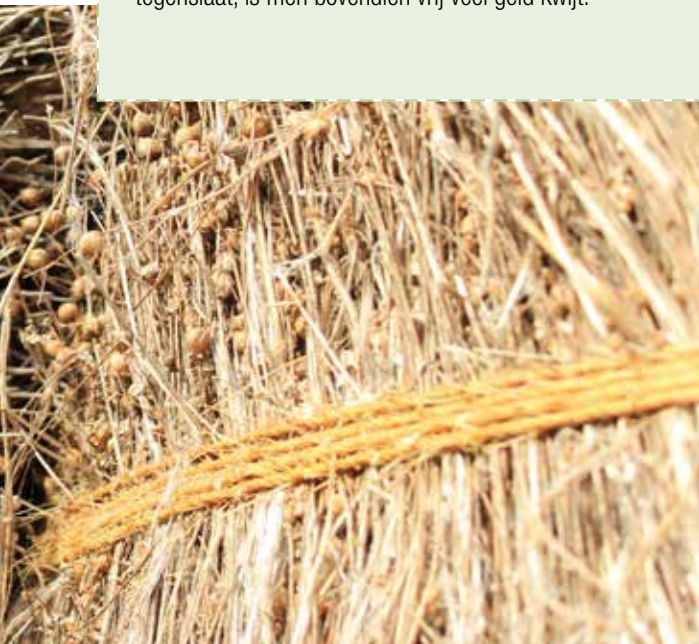
papier, meubelplaten, bouwplaten of isolatiemateriaal mee te maken en zijn nuttig als strooisel in stallen. Maar het eigenlijke kernproduct van vezelvlas zijn de vezels zelf.

Om een zo lang mogelijke vezel te bekomen, wordt de plant volledig met de wortel uit de grond getrokken. Vroeger gebeurde dat met de hand en was dat een erg arbeidsintensief proces. Tegenwoordig gebeurt het zogenaamde 'trekken' machinaal waarna het vlas plat op de grond wordt gelegd (het slijten) om te roten. Roten is een partieel rottingsproces waarbij het hout van de vlasvezel loskomt. Het vlas op het veld laten roten,

Voordelen versus nadelen

Omdat men het vlas lang kan opbergen, zelfs tot 50 jaar, kan men goed inspelen op de marktprijzen. Wanneer de prijzen erg laag zijn, houdt men het vezelvlas gewoon nog even in de schuur totdat er een goede prijs voor kan worden neergelegd. Bovendien is het een gegeerd product en is er een vrij grote afzetmarkt voor. De grootste afnemers zijn China en steeds meer India.

Een van de nadelen is dat de kennis over vlasteelt van generatie op generatie wordt doorgegeven. Potentiële jonge opvolgers haken meer en meer af. Volledig zelf beginnen met vlasteelt gebeurt zelden, omwille van het feit dat men de kennis van de ouders moet meekrijgen, maar ook omdat de machines erg duur zijn en het maar na een aantal jaren begint te renderen. Als de teelt tegenslaat, is men bovendien vrij veel geld kwijt.

wordt dauwrotten genoemd. Vroeger gebeurde het roten vooral in water (o.a. in de Leie). Dat proces werd waterroot genoemd.

De duur van het dauwrootproces is afhankelijk van de weersomstandigheden. Om een egale roting te bekomen, wordt het vlas enkele malen gekeerd. Hierbij kan het vlas ook worden ontdaard of gerepeld.

Na het rotingproces wordt de vlasstengel herhaaldelijk gebroken (brakelen) en worden vezels en houtdeeltjes gescheiden (zingelen). Om de vezels effectief te kunnen spinnen, moeten de vezels eerst nog nauwkeurig van elkaar gescheiden worden. Daarom worden ze gehegeld (kammen en kaarden). Voor het spinnen, maken ze de vezels nog eens nat, omdat dit voor de hoogste garennnummers zorgt, maar ook het sterkste, gladste en meest glanzende garen voortbrengt.

Het Vlaams Ruraal Netwerk ging op bezoek bij Koen Lambrecht, een landbouwer uit Tielt. Koen is een van de 21 landbouwers die in 2015 gebruik maakten van de subsidie van 240 €/ha voor 'de teelt van vezelvlas met verminderde bemesting'. Hij beschikt over zo'n 6 ha vezelvlas. Deze subsidie maakt deel uit van de agromilieu-klimaatmaatregelen die kaderen in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling voor de periode 2014-2020 (PDPO III). De teelt van vezelvlas heeft een beperkte druk op het milieu en resulteert in een toenemende biodiversiteit. Door de eis om geen stikstofbemesting toe te passen, wordt de druk op het milieu voort beperkt. Koen Lambrecht beschikt over een gemengd bedrijf. Hij houdt mestvarkens, vleesvee en melkvee. Daarnaast teelt hij niet enkel vezelvlas, maar ook aardappelen, spelt, bieten en maïs. Door zoveel verschillende gewassen te telen, spreidt hij het risico van een mislukte oogst. Koen verkoopt zijn vezelvlas aan een vezelvlashandelaar die zelf zo'n 580 hectare vezelvlas bezit. Intussen is Koen al 15 jaar met deze teelt bezig.

Toekomst van vezelvlas

Zoals eerder aangegeven is vlasteelt een risicoteelt. Om de toekomst van het vlas te garanderen, bestaat er in België een Algemeen Belgisch Vlasverbond. Het doel van dit verbond is om "op lange termijn, een levensvatbare en rendabele 'vlas'-gerelateerde activiteit in België te behouden en te versterken".

Meer informatie over de teelt van vezelvlas en hennep kan u onder andere vinden in de brochure 'De vezelteelt van vlas en hennep' op de website van Inagro: https://leden.inagro.be/Artikel/guid/6be0af5f-b8eb-40e0-acd0-472a0399a2a1_708/type/1

Tip: Breng eens een bezoekje aan het nieuwe vlasmuseum in Kortrijk. Daar zal u merken dat de vlasnijverheid en de Leiestreek nauw aan elkaar verbonden zijn. Meer info: www.texturekortrijk.be

'A Tale of Two Foxes'

De Canadese amateurfotograaf Don Gutoski werd in oktober uitgeroepen tot 'Wildlife Photographer of the Year 2015'. De wedstrijd werd reeds voor de 51ste keer gehouden door het Natural History Museum. De foto is genomen in het Wapusk National Park in Cape Churchill, Manitoba, Canada.

Het verhaal:

Vanop een afstand zag Don dat de rode vos iets achterna joeg in de sneeuw. Toen hij dichterbij raakte, constateerde hij dat de prooi, die intussen dood was, een poolvos was. Gedurende 3 uur en bij een temperatuur van -30 °C bleef Don ter plaatse totdat de rode vos, eindelijk voldaan, het ontwijde karkas optilde en wegsleepte, klik.

In de Canadese toendra worden rode vossen steeds verder noordwaarts aangetroffen, waar ze zodoende al eens het pad van een poolvos kruisen. De poolvos, die een stuk kleiner is, viel hier wellicht door schaarste ten prooi aan zijn hongerige broer, hoewel hij niet in diens normale dieetpatroon past.

8.000 ha HPG beschermd

Op 3 juli 2015 werd een kaart met 12.000 ha grasland samengesteld door minister Schauvliege. Het openbaar onderzoek dat daarop volgde, leidde tot bezwaarschriften voor 2.000 ha daarvan. Die bezwaren werden ingediend door eigenaars, gebruikers en natuurorganisaties. Na enige verdere discussie tussen natuur en landbouw, besliste de regering op 25 september om exact 8.037 ha te beschermen als historisch permanent grasland (HPG), waarvan 4.988 ha via de natuurregeling en 3.049 ha via landbouwregeling.

Via de nieuwsbrief van Landelijk Vlaanderen zult u te weten komen wanneer de kaarten publiek beschikbaar zijn.

Sonja De Becker nieuwe voorzitter Boerenbond

Na 8 jaar als voorzitter van Boerenbond en Landelijke Gilden, nam Piet Vanthemse de beslissing om terug te treden als voorzitter. Het hoofdbestuur heeft die beslissing geaccepteerd en in dezelfde vergadering Sonja De Becker unaniem verkozen tot nieuwe voorzitter van Boerenbond en bijgevolg ook van Landelijke Gilden.

Jurgen Tack verlaat het INBO

Bron: INBO

Sinds 1 november 2015 is Dr. Jurgen Tack niet langer administrateur-generaal van het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek). Hij is nu de nieuwe secretaris-generaal van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen

(FWO). Daarmee volgt hij Elisabeth Monard op die, na 10 jaar aan het hoofd van het FWO, met pensioen vertrekt. Jurgen Tack, zelf een voormalig FWO-mandataris, leidde meer dan 8 jaar het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek.

Visie 2050

Vlaams minister-president Geert Bourgeois heeft een visienota voorgesteld waarin de Vlaamse regering haar ambitie voor het 'Vlaanderen van 2050' formuleert. Een nieuwe, innovatieve en duurzame economie moet op een ecologisch verantwoorde manier welvaart creëren voor een Vlaanderen waarin iedereen meetelt, luidt het in 'Visie 2050'. De nota bevat ook een strategie om dat gewenste toekomstbeeld te bereiken.

http://www.vlaanderen.be/int/europese-unie/sites/iv.devlh.vlaanderen.be.int/europese-unie/files/documenten/20150923_visie_2050.pdf

Handleiding voor het beheer van historische tuinen en parken

Bron: <https://www.onroerendergoed.be/>

Deze handleiding gaat dieper in op het hedendaags beheer van historische tuinen en parken in Vlaanderen. De methodologie richt zich in de eerste plaats tot specialisten die beroepshalve met dit type erfgoed bezig zijn: eigenaars en beheerders van beschermde tuinen en parken, tuin- en landschapsarchitecten, gemeentelijke groendiensten en erfgoedconsulenten. Maar ook naar iedereen die geïnteresseerd is in het beheer van historische tuinen en parken. Om historische tuinen en parken in stand te kunnen houden, moet men weten hoe ze in het verleden beheerd werden. Aangezien hierover slechts weinig gepubliceerd is, wordt in deze methodologie veel aandacht besteed aan de oude beheerstechnieken. De kennis van deze technieken is belangrijk voor een goed begrip van het historisch beheer en kan ook inspirerend werken voor het hedendaags beheer.

U kunt de handleiding gratis downloaden via het bestelloket van de Vlaamse overheid: <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/methodologie-voor-het-beheer-van-historische-tuinen-en-parken-in-vlaanderen>

Ankerplaatsen in de inventaris

Bron: <https://www.onroerendergoed.be>

Vanaf 15 oktober 2015 kan je op de inventariswebsite* van het agentschap de ankerplaatsen uit de Landschapsatlas terugvinden. Ankerplaatsen worden sinds het nieuwe decreet in werking is (januari 2015) niet meer 'aangeduid' zoals vroeger: ze worden 'vastgesteld'. Intussen werden een 70-tal bestaande aangeduide ankerplaatsen gelijkgesteld met vastgestelde landschapsatlasrelicten en onroerendergoedrichtplannen. Wie wil omgaan met deze relicten moet zich houden aan de rechtsgevolgen van het Onroerendergoeddecreet. Meer bepaald is men gebonden aan de informatieplicht. Administratieve overheden moeten zich ook houden aan de zorg- en motiveringsplicht. Meer informatie vindt u op de website van Onroerend Erfgoed via <https://www.onroerendergoed.be/nl/actueel/nieuws/ankerplaatsen-in-de-inventaris/>

* (<https://inventaris.onroerendergoed.be>)

advies . beheer . planning

Frederik Vaes
0473 22 39 50

Geert Bruynseels
0475 71 27 23

www.dcb-net.be

DE FAVORIETE SUV VAN BELGIË*

De meest veeleisende liefhebbers van rijplezier verkiezen hem.
De stoere én elegante XC60 is de standaard binnen
het topsegment van de SUV's. Zijn nieuwe D3-dieselmotor
combineert kracht met een lage uitstoot van slechts 117 g CO₂/km.
Daarenboven geniet u onderweg van ultiem rijcomfort
op elk type weg en onder alle weersomstandigheden.
Geen wonder dat de Belgen zo gek op hem zijn.

GA LANGS BIJ UW VOLVO-VERDELER VOOR EEN TESTRIT

4,5 - 8,4 L/100 KM • 117 - 197 CO₂ G/KM

♦ GEEF VOORRANG AAN VEILIGHEID. Milieu-informatie KB 19/03/2004: www.volvocars.be. Afgebeeld model ter illustratie. *De meest verkochte SUV in het segment SUV S.

UW VOLVO-VERDELER

ACB ZAVENTEM :
Leuvensesteenweg 430
1930 Zaventem
Tel : 02 712 60 20
info@acbrussels.be

ACB OVERIJSE :
Brusselsesteenweg 343
3090 Overijse
Tel : 02 686 06 40
info@acbrussels.be

ACBRUSSELS.BE

LOUIS BRUSSELS :
Leuvensesteenweg 381-383
1030 Brussel
Tel : 02 743 81 81
volvo@garage-louis.be